

Βρυξέλλες, 17.6.2019
COM(2019) 271 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με τους εμπορικούς και επενδυτικούς φραγμούς

1 Ιανουαρίου 2018 - 31 Δεκεμβρίου 2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ένατη έκδοση της έκθεσης για τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις αναλύει τα νέα εμπόδια που αντιμετώπισαν οι επιχειρήσεις της ΕΕ το 2018 καθώς και τα εμπόδια που καταργήθηκαν για τις εταιρείες μας το ίδιο αυτό έτος χάρη στην εταιρική σχέση για την πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ, στην οποία συμμετέχουν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.¹ Η εταιρική αυτή σχέση έχει ως κινητήριο μοχλό αλλά και ως στόχο τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το έργο της συνίσταται στο εντοπισμό των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της ΕΕ σε τρίτες χώρες, στη χάραξη κοινής στρατηγικής για την αντιμετώπισή τους —και στην υλοποίηση αυτή της στρατηγικής.

Για να αντιμετωπίσει την άνοδο του προστατευτισμού, η Επιτροπή κατέστησε την επιβολή —μαζί με τη μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών— ύψιστη προτεραιότητα. Αυτό συνάδει με την ανακοίνωσή μας με τίτλο «Εμπόριο για όλους»², η οποία συνδύασε μια πιο σθεναρή προσέγγιση της παραδοσιακής άρσης των εμποδίων με την εντατικοποίηση των προσπαθειών για εφαρμογή των σημαντικών δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του εκτεταμένου πλέγματος συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου της ΕΕ.³

Όσον αφορά την παραδοσιακή συνιστώσα της πρόσβασης στην αγορά, η Επιτροπή κινήθηκε σε τρεις κατευθύνσεις. Πρώτον, ενίσχυσε τον συντονισμό μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των ενδιαφερόμενων μερών (στις Βρυξέλλες, στα κράτη μέλη και στο εκτεταμένο δίκτυο των διπλωματικών αποστολών μας). Δεύτερον, η Επιτροπή βελτίωσε τις επικοινωνιακές της προσπάθειες να εξηγήσει, ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), πώς μπορούν να αναφέρουν τα νέα εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσουν εκτός της ΕΕ και πώς η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μια ειδικά προσαρμοσμένη στρατηγική για την αντιμετώπισή τους. Στην προσπάθεια αυτή έχει βοηθήσει και η πρωτοβουλία «Ημέρες πρόσβασης στις αγορές», στο πλαίσιο της οποίας διοργανώνονται στα κράτη μέλη εκδηλώσεις προσαρμοσμένες στις ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων —έχουν ήδη πραγματοποιηθεί εκδηλώσεις στη Δανία, την Ισπανία, τις Κάτω Χώρες, τη Λιθουανία, την Πορτογαλία και τη Γαλλία. Τρίτον, η Επιτροπή προέβη σε μια ευφύστερη ιεράρχηση των εμποδίων —γεγονός που επέτρεψε την πιο αποτελεσματική εστίαση των πόρων με στόχο την επίτευξη αποτελεσμάτων.

¹ Η εταιρική σχέση για την πρόσβαση στην αγορά («MAP») δημιουργήθηκε το 2007 για την εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των επιχειρήσεων της ΕΕ τόσο στις Βρυξέλλες όσο και σε εθνικό επίπεδο. Βασίζεται στις μηνιαίες συνεδριάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής για την πρόσβαση στην αγορά («MAAC») και των τομεακών ομάδων εργασίας για την πρόσβαση στην αγορά («MAWG»), στις Βρυξέλλες, και στις τακτικές συνεδριάσεις των ομάδων για την πρόσβαση στην αγορά («MAT») ή στις συνεδριάσεις των εμπορικών συμβούλων σε τρίτες χώρες.

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1933>

Στην τρέχουσα έκθεση έχουν εισαχθεί περαιτέρω βελτιώσεις ως προς αυτό, με σκοπό τον προσδιορισμό και την περιγραφή με πιο αναλυτικό τρόπο των εμποδίων που επηρεάζουν περισσότερο τις εταιρείες της ΕΕ. Ενώ οι προηγούμενες εκθέσεις εστίαζαν παραδοσιακά στους εταίρους με τον μεγαλύτερο αριθμό νέων εμποδίων και εμποδίων που καταργήθηκαν, η φετινή έκθεση δίνει επίσης έμφαση στα εμπόδια με τις μεγαλύτερες επιπτώσεις στις εξαγωγές της ΕΕ, αναδεικνύοντας έτσι περαιτέρω τη σχετική σπουδαιότητά τους.

Η πρώτη ενότητα της έκθεσης παρουσιάζει μια ποιοτική και ποσοτική ανάλυση, ανά χώρα, ανά είδος εμποδίου και ανά τομέα, του συνόλου των 425 ενεργών⁴ εμπορικών και επενδυτικών εμποδίων και των 45 νέων εμποδίων που καταγράφηκαν το 2018, όπως αναφέρθηκαν στην Επιτροπή και καταχωρίστηκαν στη βάση δεδομένων της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά.⁵

Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζεται λεπτομερέστερη ανάλυση των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018 (1 Ιανουαρίου – 31 Δεκεμβρίου 2018), όπου περιγράφονται συγκεκριμένες τάσεις σε διάφορες χώρες και αξιολογούνται οι εμπορικές ροές που δυνητικά επηρεάζονται.

Η τρίτη ενότητα προσδιορίζει τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη στρατηγική για την πρόσβαση στην αγορά για την αντιμετώπιση των εν λόγω εμποδίων και παρέχει μια επισκόπηση των 35 εμποδίων που αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς το 2018. Αναλύει επίσης λεπτομερέστερα ορισμένους φραγμούς με πολύ σημαντικές επιπτώσεις οι οποίοι αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία. Τέλος, πραγματεύεται τα οικονομικά οφέλη που έχει παραγάγει η εταιρική σχέση μας για την πρόσβαση στην αγορά από την ημερομηνία δημιουργίας της από την Επιτροπή έως σήμερα χρησιμοποιώντας οικονομικά μοντέλα.

⁴ «Ενεργά» εμπόδια σημαίνει ότι τα εμπόδια αυτά παρακολουθούνται ενεργά στο της πλαίσιο εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά (σε αντίθεση με τα καταργηθέντα εμπόδια που καθίστανται ανενεργά μετά την άρση τους).

⁵ Η βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>) παρέχει πληροφορίες σε επιχειρήσεις που εξάγουν από την ΕΕ σχετικά με τους όρους εισαγωγών στις τρίτες χώρες. Σε αυτές περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα εμπόδια στο εμπόριο, αλλά και τους δασμούς και τους κανόνες καταγωγής, τις διαδικασίες και διατυπώσεις για την εισαγωγή σε μία τρίτη χώρα, τα μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ), στατιστικά στοιχεία, καθώς και όσον αφορά ειδικές υπηρεσίες εξαγωγών που παρέχονται στις ΜΜΕ. Αντιστρόφως, η υπηρεσία υποστήριξης εξαγωγών της ΕΕ (<http://exporthelp.europa.eu/thdapp/index.htm>) παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με τους όρους εισαγωγής από εμπορικούς εταίρους στην ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των εφαρμοστέων δασμών και απαιτήσεων, προτιμησιακών καθεστώτων, ποσοστώσεων και στατιστικών).

I. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η προσέγγιση της Επιτροπής, η οποία στηρίζεται στα ενδιαφερόμενα μέρη, συνεπάγεται ότι η έκθεση επικεντρώνεται αποκλειστικά σε εμπόδια που έχουν επισημανθεί από τις επιχειρήσεις. Η παρούσα ενότητα αναλύει τα εμπορικά εμπόδια που αντιμετώπισαν οι εταιρείες της ΕΕ στις τρίτες χώρες και τις σχετικές τάσεις, καθώς και τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για την άρση τους στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά. Ενώ η βάση δεδομένων και η παρούσα έκθεση δεν προδικάζουν τη νομιμότητα ή μη νομιμότητα των καταγεγραμμένων μέτρων, αυτά τα εμπόδια έχουν προσδιοριστεί ως προβληματικά για τις επιχειρήσεις της ΕΕ και έχει δοθεί προτεραιότητα στην ανάληψη περαιτέρω δράσης στο πλαίσιο του έργου μας για την πρόσβαση στην αγορά, καθώς ενδέχεται να είναι δυσανάλογα, να εισάγουν διακρίσεις ή να περιορίζουν με άλλο τρόπο το εμπόριο. Περιλαμβάνονται όλα στη βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά.

A. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Στο τέλος του 2018 υπήρχαν 425 ενεργά εμπορικά και επενδυτικά εμπόδια σε 59 τρίτες χώρες⁶ καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ.⁷ Αυτός ο αριθμός ρεκόρ επιβεβαιώνει τη συνεχιζόμενη άνοδο του προστατευτισμού που επηρεάζει αρνητικά τους ενδιαφερόμενους φορείς της ΕΕ. Ταυτόχρονα, καταδεικνύει την αυξανόμενη επιτυχία της εταιρικής σχέσης μας για την πρόσβαση στην αγορά ως το βήμα στο οποίο προσφεύγουν συχνότερα από ποτέ οι ενδιαφερόμενοι φορείς μας για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των εμποδίων στο εμπόριο. Η βάση δεδομένων επιτρέπει τη διάκριση των καταγεγραμμένων εμποδίων στο εμπόριο ανά τρίτη χώρα, ανά είδος μέτρου και ανά τομέα. Στην παρούσα έκθεση ακολουθείται η εν λόγω κατανομή.

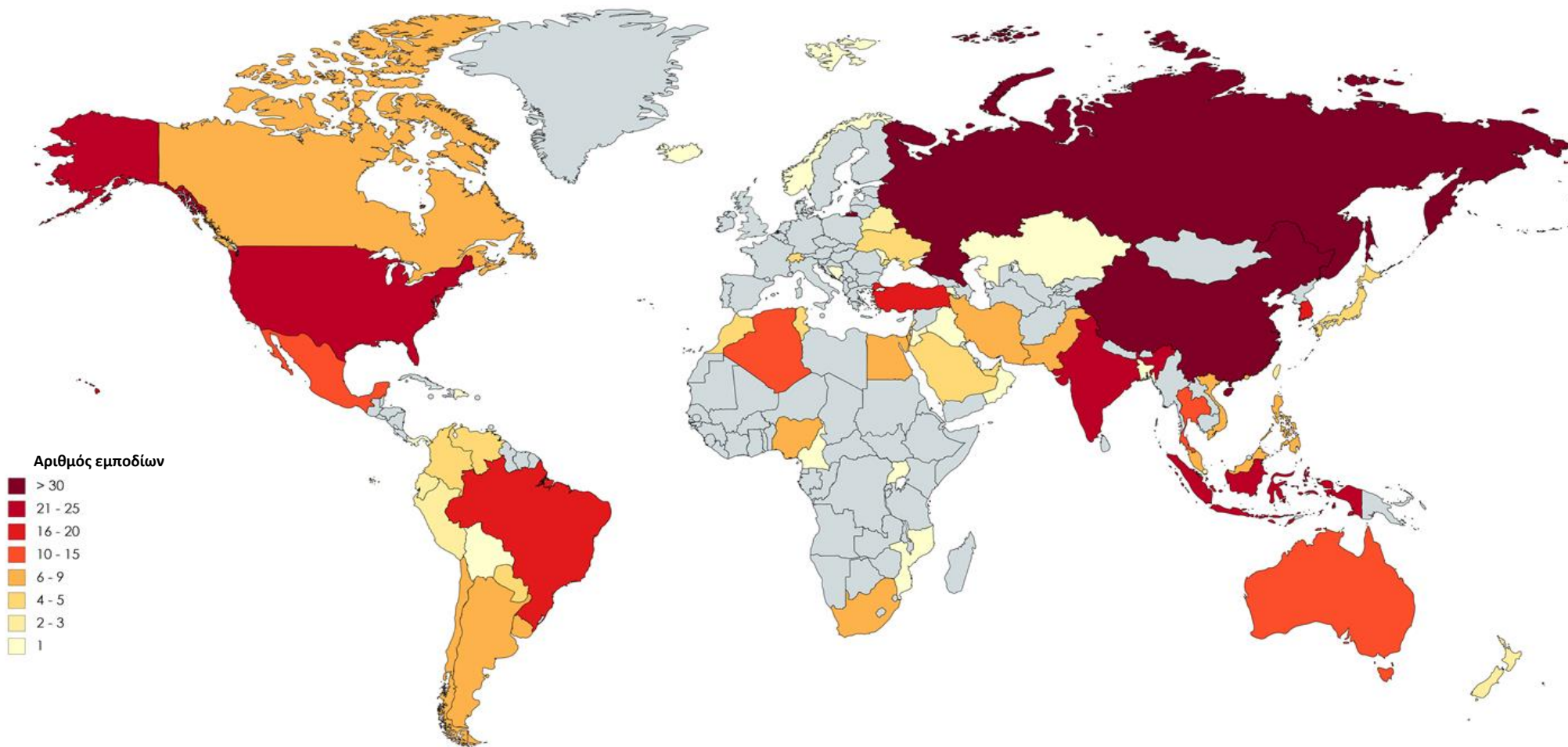
1. Εμπόδια ανά τρίτη χώρα

⁶ Αλγερία, Αργεντινή, Αρμενία, Αυστραλία, Μπανγκλαντές, Λευκορωσία, Βολιβία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βραζιλία, Καμερούν, Καναδάς, Χιλή, Κίνα, Κολομβία, Δομινικανή Δημοκρατία, Ισημερινός, Αίγυπτος, Χονγκ Κονγκ, Ισλανδία, Ινδία, Ινδονησία, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιαπωνία, Ιορδανία, Καζακστάν, Λίβανος, Μαλαισία, Μεξικό, Μολδαβία, Μαρόκο, Μοζαμβίκη, Νέα Ζηλανδία, Νιγηρία, Νορβηγία, Ομάν, Πακιστάν, Παραγουάη, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσική Ομοσπονδία, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα, Ελβετία, Ταϊβάν, Ταϊλάνδη, Τυνησία, Τουρκία, Ουγκάντα, Ουκρανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ουρουγουάη, Βενεζουέλα, Βιετνάμ και Παναμάς.

⁷ Η σύγκριση των μέτρων του περασμένου έτους (396 ενεργά εμπόδια) με τα αριθμητικά στοιχεία του 2018 (45 νέα και 35 καταργηθέντα εμπόδια) δίνει ως αποτέλεσμα τον αριθμό 406. Η διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι από το 2018 η Επιτροπή άρχισε να κωδικοποιεί τα ενεργά εμπόδια με πιο λεπτομερή τρόπο – όπως προαναγγελλόταν ήδη στην υποσημείωση 9 της έκθεσης του περασμένου έτους –, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο ονομαστικό αριθμό εμποδίων χωρίς μεταβολή των υποκείμενων τάσεων. Η χωριστή καταγραφή κάθε πτυχής ενός εμποδίου επιτρέπει μια πιο αποτελεσματική παρακολούθηση του εμποδίου, και παρέχει τη δυνατότητα για σχεδιασμό πιο στοχευμένων στρατηγικών κατάργησης.

Σε σύγκριση με το 2017 δεν υπήρξε μεταβολή στις δέκα πρώτες χώρες με τον μεγαλύτερο αριθμό εμποδίων παρά τις μικρές διαφοροποιήσεις στην κατάταξη. Το σημαντικότερο στοιχείο είναι ότι, για πρώτη φορά, η Κίνα καταλαμβάνει την πρώτη θέση ως η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό καταγεγραμμένων εμποδίων, με 37 εμπόδια που λειτουργούν ανασχετικά για τις εξαγωγές και τις επενδύσεις της ΕΕ. Η Ρωσία βρίσκεται με μικρή διαφορά στη δεύτερη θέση με 34 εμπόδια, και ακολουθούν η Ινδία (25), η Ινδονησία (25) και οι Ηνωμένες Πολιτείες με 23 εμπόδια.

Άλλες τρίτες χώρες με δέκα ή περισσότερα ενεργά εμπόδια για το εμπόριο είναι η Τουρκία (20), η Βραζιλία (18), η Νότια Κορέα (17), η Αυστραλία (15), η Ταϊλάνδη (12), το Μεξικό (11) και η Αλγερία (10). Το σχήμα 1 παρέχει μια πιο αναλυτική κατανομή των εμποδίων ανά τον κόσμο.

Διάγραμμα 1⁸: Γεωγραφική κατανομή των εμποδίων για το εμπόριο και τις επενδύσεις στην MADB

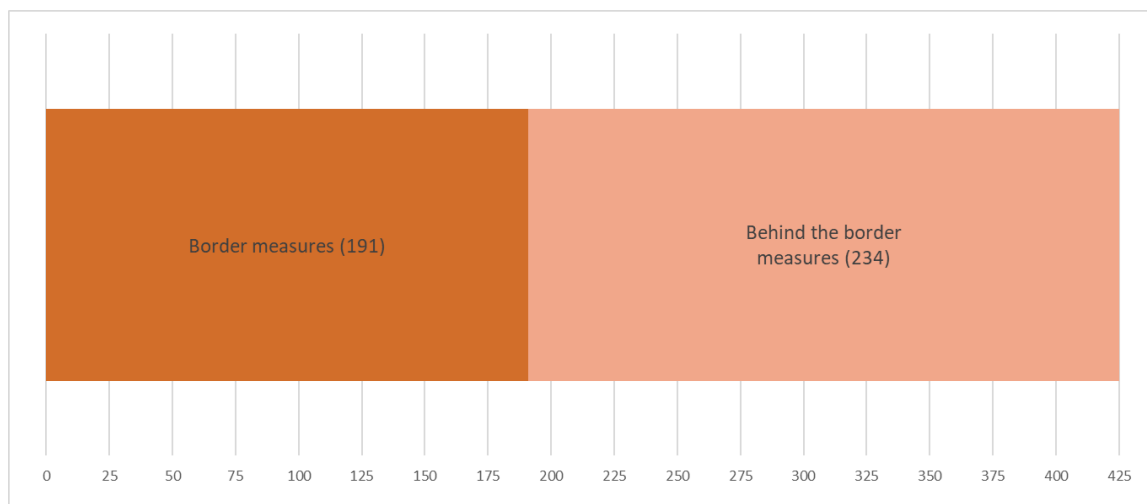
⁸ Καταρτίστηκε μέσω mapchart.net ©.

2. Εμπόδια ανά είδος μέτρου

Το σχήμα 2 δείχνει ότι τα μέτρα που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα» (234) είναι περισσότερα από τα παραδοσιακά μέτρα που λαμβάνονται στα σύνορα (191), επιβεβαιώνοντας την εξέλιξη που είχε ήδη καταγραφεί από το προηγούμενο έτος.

Τα μέτρα που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα» συνίστανται σε περιορισμούς που σχετίζονται με τις υπηρεσίες, τις επενδύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή σε αδικαιολόγητα τεχνικά εμπόδια που αφορούν το εμπόριο αγαθών. Τα περισσότερα από τα μέτρα αυτά καταγράφονται στην Κίνα (25), τη Ρωσία (18) και τη Βραζιλία (15).

Στα μέτρα που λαμβάνονται στα σύνορα υπάγονται περιορισμοί που επηρεάζουν άμεσα τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, συνήθως με δασμολογικές αυξήσεις, ποσοτικούς περιορισμούς, ορισμένα μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ), άδειες εισαγωγής ή πλήρεις απαγορεύσεις εμπορικών συναλλαγών. Η Ρωσία (16) είναι η χώρα που κατέγραψε τον μεγαλύτερο αριθμό τέτοιων μέτρων, ακολουθούμενη από την Ινδονησία (13) και τις Ηνωμένες Πολιτείες (13).

Διάγραμμα 2: Κατανομή ανά είδος (αριθμός μέτρων) των καταγεγραμμένων στην MADB εμποδίων για το εμπόριο και τις επενδύσεις

B. ΝΕΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Το 2018 καταγράφηκαν συνολικά 45 νέα εμπόδια σε 23 τρίτες χώρες⁹, λιγότερα κατά ένα περίπου τρίτο από τα 67 νέα εμπόδια που είχαν αναφερθεί το 2017. Ωστόσο, όπως περιγράφεται πιο αναλυτικά στη συνέχεια, ο εκτιμώμενος οικονομικός αντίκτυπος των εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018 είναι σημαντικά μεγαλύτερος σε σχέση με τα εμπόδια του προηγούμενου έτους. Οι εξαγωγείς της ΕΕ βρέθηκαν αντιμέτωποι με όλο και πιο σύνθετα και πιο συστημικά εμπόδια σε σημαντικές αγορές, γεγονός που επιβεβαιώνει την τάση ανόδου του προστατευτισμού που είχε ήδη αναδειχθεί στις προηγούμενες δύο εκθέσεις.

Οι εμπορικές ροές που επηρεάστηκαν αρνητικά από τα νέα εμπόδια το 2018 αντιστοιχούν σε εξαγωγές αξίας 51,4 δισ. EUR για την ΕΕ28, υπερδιπλάσιες σε σύγκριση με το 2017 (23,1 δισ. EUR). Επειδή ο αριθμός αυτός δεν περιλαμβάνει τα εμπόδια στις υπηρεσίες ή τα εμπόδια στα οποία η κάλυψη του προϊόντος δεν είναι εύκολα εντοπίσιμη, οι εμπορικές ροές που δυνητικά επηρεάστηκαν είναι, ενδεχομένως, κάπως υποεκτιμημένες.¹⁰

1. Νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018 ανά τρίτη χώρα

Ο πίνακας Ι και το διάγραμμα 3 παρέχουν επισκόπηση της γεωγραφικής κατανομής των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018. Προκύπτει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός νέων εμποδίων παρατηρήθηκε στις εμπορικές και επενδυτικές σχέσεις μας με την Αλγερία και την Ινδία, που κατέγραψαν αμφότερες πέντε νέα εμπόδια. Η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες ακολουθούν με μικρή διαφορά καταγράφοντας τέσσερα νέα εμπόδια η καθεμιά. Από τρία νέα εμπόδια αναφέρθηκαν στην Ινδονησία, το Ιράν και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η Βραζιλία και η Τουρκία θέσπισαν επίσης από δύο νέα εμπόδια ενώ τα υπόλοιπα δεκατέσσερα εμπόδια αφορούν άλλες τρίτες χώρες. Παρατηρώντας τις περιφερειακές τάσεις, διαπιστώνει κανείς ότι η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των νέων εμποδίων το 2018 επιβλήθηκαν στην Ασία (17) και στην περιοχή της Νότιας Μεσογείου και Μέσης Ανατολής (17).

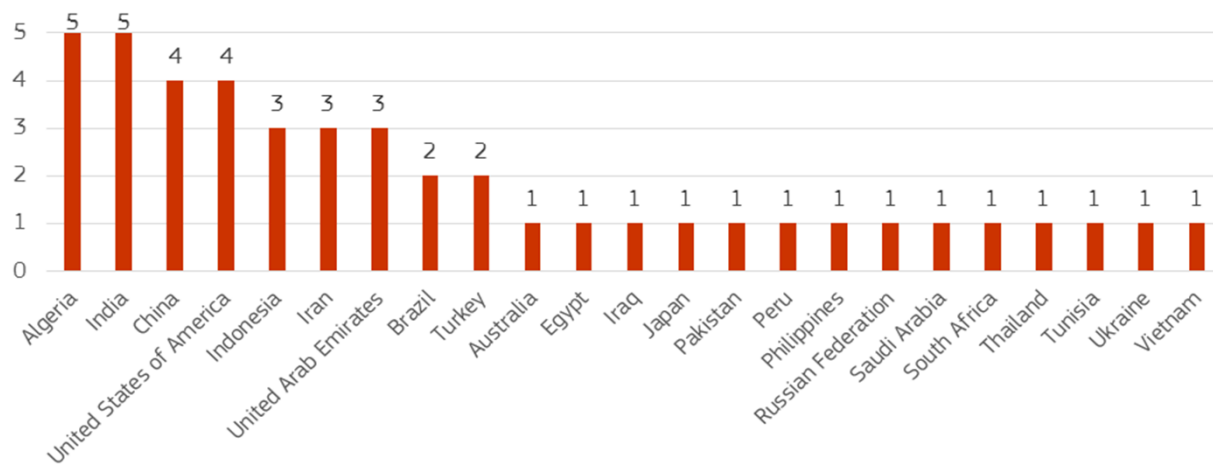
Παραβάλλοντας τα ανωτέρω αριθμητικά στοιχεία με τα αποτελέσματα του 2017, η συνεχιζόμενη παρουσία της Κίνας (δέκα νέα εμπόδια το προηγούμενο έτος) και της Ινδίας (τρία νέα εμπόδια) υποδεικνύει μια αρνητική τάση. Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι στην έκθεση του προηγούμενου έτους γινόταν αναφορά στην Αλγερία ως μέρος ενός φαινομένου

⁹ Αλγερία, Αυστραλία, Βραζιλία, Κίνα, Αίγυπτος, Ινδία, Ινδονησία, Ιράν, Ιράκ, Ιαπωνία, Πακιστάν, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσική Ομοσπονδία, Σαουδική Αραβία, Νότια Αφρική, Ταϊλάνδη, Τυνησία, Τουρκία, Ουκρανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και Βιετνάμ.

¹⁰ Όσον αφορά την ποσοτικοποίηση των εμπορικών συναλλαγών που δυνητικά επηρεάστηκαν (με βάση διμερή στοιχεία σχετικά με τις εξαγωγές της ΕΕ για τους αντίστοιχους δασμολογικούς κωδικούς του εναρμονισμένου συστήματος που ποσοτικοποιούν τις πραγματοποιούμενες συναλλαγές παρά το εμπόδιο), η ανάλυση των μη δασμολογικών εμποδίων και του αντικτύπου τους παραμένει ιδιαίτερα δύσκολη. Η βασική αιτία είναι ότι τα μη δασμολογικά εμπόδια χαρακτηρίζονται από διαφορετικούς βαθμούς περιορισμού. Εκτός από τις αυστηρές απαγορεύσεις, τα περισσότερα περιοριστικά εμπορικά μέτρα δεν εξαλείφουν τελείως το εμπόριο, αλλά μάλλον το μειώνουν. Επιπλέον μπορεί να υπάρχει επικάλυψη περιορισμών που αφορούν τα ίδια προϊόντα ή υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα, τα πρόσθετα εμπόδια μπορεί να μη σημαίνουν κατ' ανάγκη πρόσθετες επιπτώσεις, ούτε η κατάργηση ενός εμποδίου συνεπάγεται αυτομάτως βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά.

μετάδοσης που έκανε την εμφάνισή του στην περιοχή της Νότιας Μεσογείου· τα πέντε νέα εμπόδια το 2018 φαίνεται να επιβεβαιώνουν αυτή την τάση.

Πίνακας Ι: Γεωγραφική κατανομή των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018

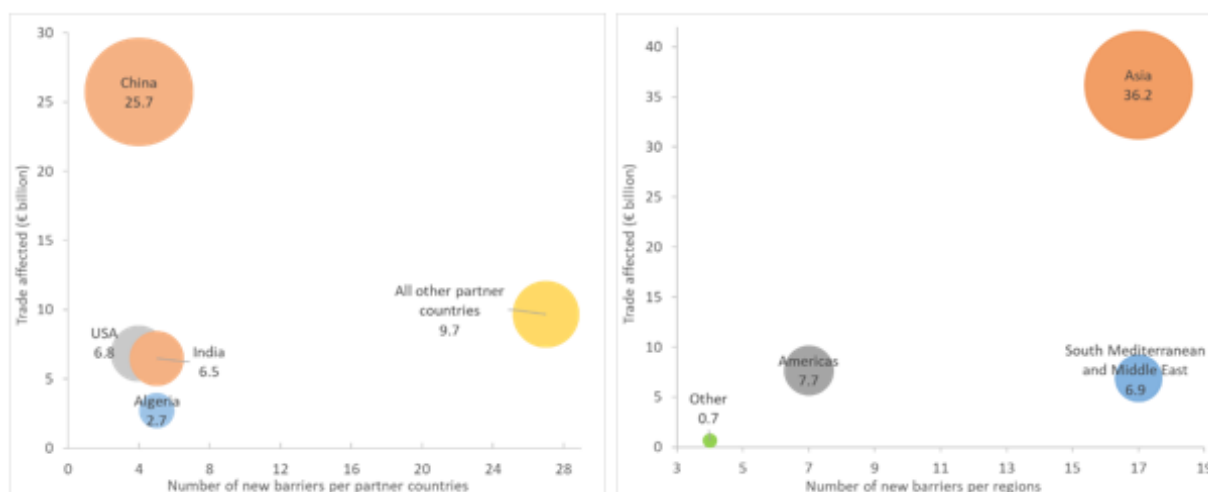

Διάγραμμα 3: Γεωγραφική κατανομή των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018, ανά περιοχή

Όπως προαναφέρθηκε, η παρούσα έκθεση δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην οικονομική βαρύτητα των νέων εμποδίων. Το διάγραμμα 4 παρουσιάζει τις εκτιμώμενες εμπορικές ροές που επηρεάζονται σε σχέση με τον αριθμό εμποδίων που καταγράφηκαν το 2018 για συγκεκριμένους εταίρους και περιοχές. Προκύπτει ότι τα νέα εμπόδια που καταγράφηκαν στην Κίνα (4) έχουν πολύ μεγαλύτερο αντίκτυπο στις εμπορικές ροές που επηρεάζονται (25,7 δισ. EUR) σε σύγκριση με τα εμπόδια που καταγράφηκαν σε άλλες τρίτες χώρες. Αξίζει να αναφερθεί ότι αυτός ο σημαντικός όγκος εμπορικών συναλλαγών που δυνητικά επηρεάζονται προκαλείται συγκεκριμένα από ένα νέο εμπόδιο στον κλάδο της ΤΠΕ (τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών) που μπορεί να έχει μείζονες οικονομικές επιπτώσεις για τις εξαγωγές των οικονομικών παραγόντων της ΕΕ στην Κίνα – το εν λόγω εμπόδιο περιγράφεται πιο αναλυτικά στην ενότητα II.

Το διάγραμμα 4 δείχνει επίσης ότι η Κίνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ινδία και η Αλγερία καταλαμβάνουν τις υψηλότερες θέσεις –αν και με διαφορετική σειρά– τόσο ως προς τον αριθμό των νέων εμποδίων που καταγράφηκαν το 2018 όσο και ως προς το μέγεθος των εμπορικών ροών της ΕΕ27 που επηρεάζονται από τα νέα αυτά εμπόδια. Οι τέσσερις αυτοί εταίροι αντιπροσωπεύουν το 1 τοις εκατό (41,8 δισ. EUR) των συνολικών εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ28 το 2018 που επηρεάζονται και το 40 τοις εκατό των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν (18).

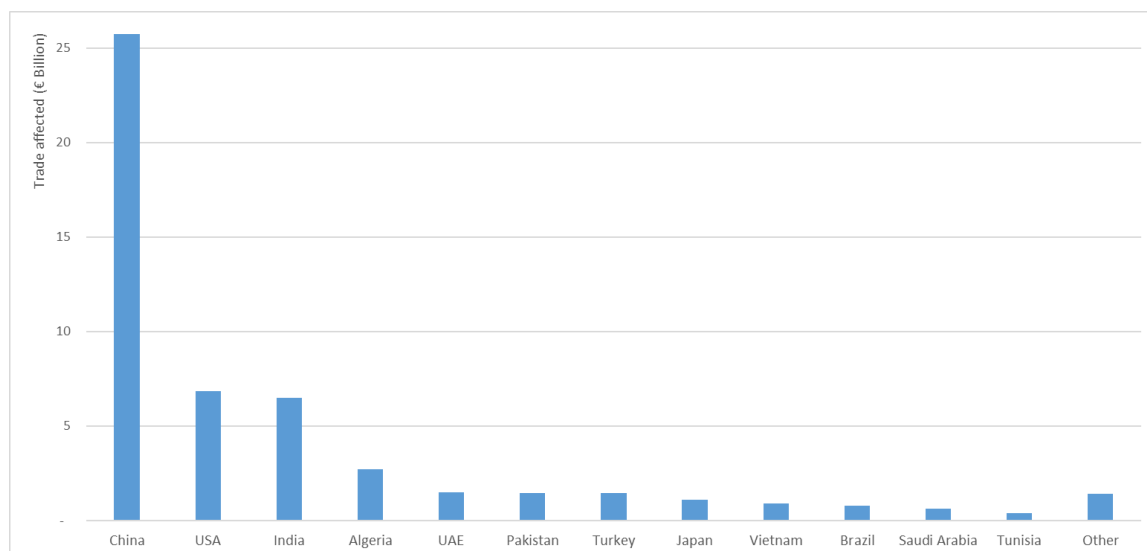

Διάγραμμα 4: Αριθμός νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν και εμπορικές συναλλαγές που επηρεάζονται για την ΕΕ28 (σε δισ. EUR), επιλεγμένες χώρες εταίροι και περιοχές

Ο πίνακας II παρουσιάζει τις εμπορικές ροές που επηρεάζονται για το σύνολο των 23 χωρών εταίρων που εισήγαγαν νέα εμπορικά εμπόδια το 2018. Ωστόσο, η αξιολόγηση του οικονομικού αντίκτυπου των νέων εμποδίων πρόσβασης στην αγορά μπορεί ενίοτε να μην αντιστοιχεί στον πραγματικό αντίκτυπο των εμποδίων. Αυτό μπορεί να ισχύει για εμπόδια σε

υπηρεσίες ή για εμπόδια οριζόντιου χαρακτήρα, τα οποία είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν, ή σε περίπτωση επικαλυπτόμενων περιορισμών που αφορούν τα ίδια προϊόντα.

Πίνακας II: Εμπορικές ροές της ΕΕ28 οι οποίες επηρεάζονται από τα νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018, ανά χώρες εταίρους (σε δισ. EUR)

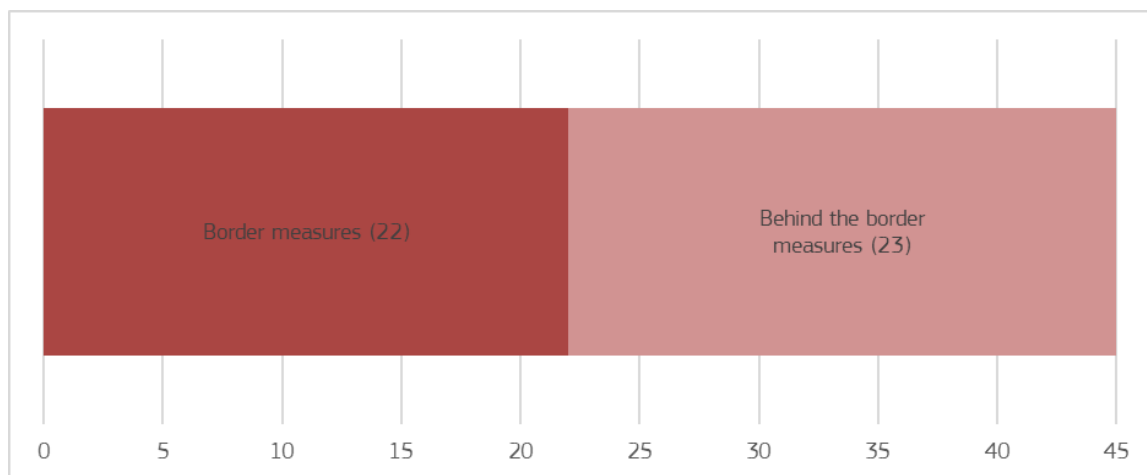

2. Νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018 ανά είδος μέτρου

Η ανάλυση των νέων εμποδίων ανά είδος μέτρων αποκαλύπτει παρεμφερή αριθμό νέων μέτρων που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα» (23) και μέτρων που λαμβάνονται στα σύνορα (22), επιβεβαιώνοντας ότι οι τρίτες χώρες συνεχίζουν να χρησιμοποιούν και τα δύο είδη περιορισμών.

Τα περισσότερα μέτρα που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα» σχετίζονται με απαιτήσεις σήμανσης, φορολογικά μέτρα και με νέες κανονιστικές απαιτήσεις που θεσπίστηκαν από διάφορες τρίτες χώρες. Η πλειονότητα των μέτρων που εφαρμόζονται στα σύνορα είναι περιορισμοί¹¹ υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ) και μέτρα που σχετίζονται με αυξημένους τελωνειακούς δασμούς, τέλη και ποσοστώσεις. Εφέτος αναφέρθηκαν επίσης δύο νέα εμπόδια στον τομέα των υπηρεσιών.

¹¹ Όσον αφορά την ΥΦΠ, ανέκυψαν νέα εμπόδια βάσει των οποίων τρίτες χώρες απαγόρευαν τις εξαγωγές από ολόκληρη την επικράτεια ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ, αντί να περιορίσουν την απαγόρευση στις περιοχές που επλήγησαν από τη ζωονόσο. Αυτό σημαίνει ότι δεν αναγνωρίστηκε η πολιτική περιφερειοποίησης της ΕΕ. Η ΕΕ κατέβαλε προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων και συνεχίζει να εργάζεται για την αντιμετώπιση παρεμφερών εμποδίων που είχαν προκύψει πριν από το 2018.

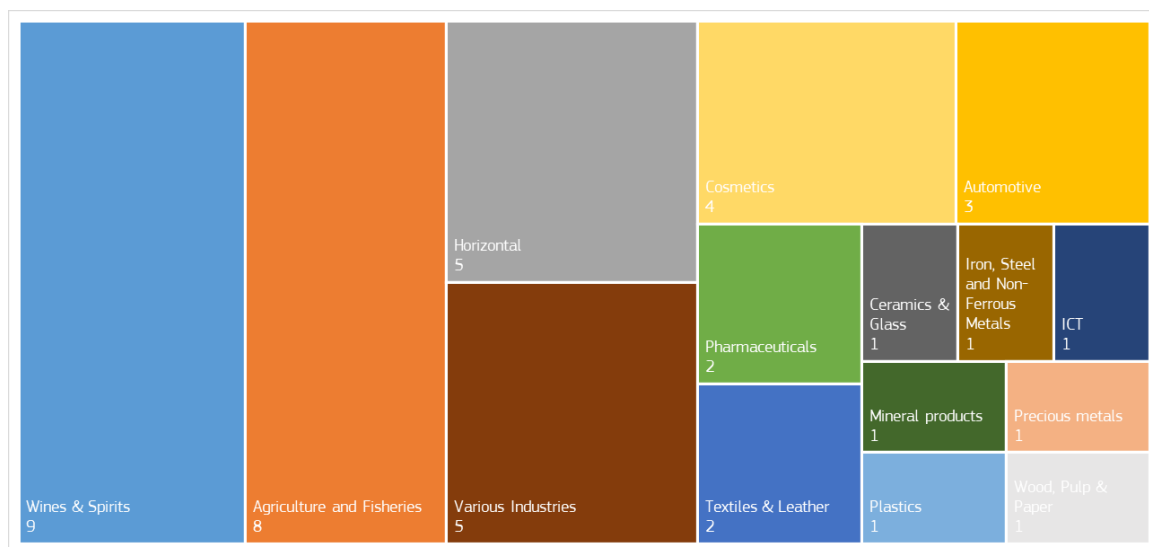
Διάγραμμα 5: Κατανομή ανά είδος των νέων εμποδίων για το εμπόριο και τις επενδύσεις που αναφέρθηκαν το 2018 (αριθμός μέτρων)

3. Νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018 ανά τομέα

Τα νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018 επηρέαζαν το εμπόριο της ΕΕ σε 13 επιμέρους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας ή είχαν οριζόντιο ή εγκάρσιο χαρακτήρα με αντίκτυπο σε περισσότερους τομείς.

Ο μεγαλύτερος αριθμός νέων εμποδίων καταγράφηκε στους τομείς οίνοι και οινοπνευματώδη ποτά (9) και γεωργία και αλιεία (8). Αναφέρθηκαν επίσης δέκα εμπόδια τα οποία είχαν χαρακτήρα τελείως οριζόντιων (5)¹² ή εγκάρσιων περιορισμών με αντίκτυπο σε διάφορους κλάδους (5). Οι τομείς των καλλυντικών και της αυτοκινητοβιομηχανίας βρέθηκαν αντιμέτωποι με τέσσερα και τρία νέα εμπόδια αντίστοιχα, ενώ οι κλάδοι των φαρμακευτικών σκευασμάτων και των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων & δερμάτινων ειδών κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν από δύο νέα εμπόδια ο καθένας το 2018. Τέλος, διάφοροι άλλοι κλάδοι επηρεάστηκαν από ένα νέο εμπορικό εμπόδιο ο καθένας: ΤΠΕ· είδη κεραμικής και υαλουργίας· σίδηρος, χάλυβας και μη σιδηρούχα μέταλλα· ορυκτά προϊόντα· χαρτί, ξύλο & χαρτοπολτός· πλαστικά και πολύτιμα μέταλλα.

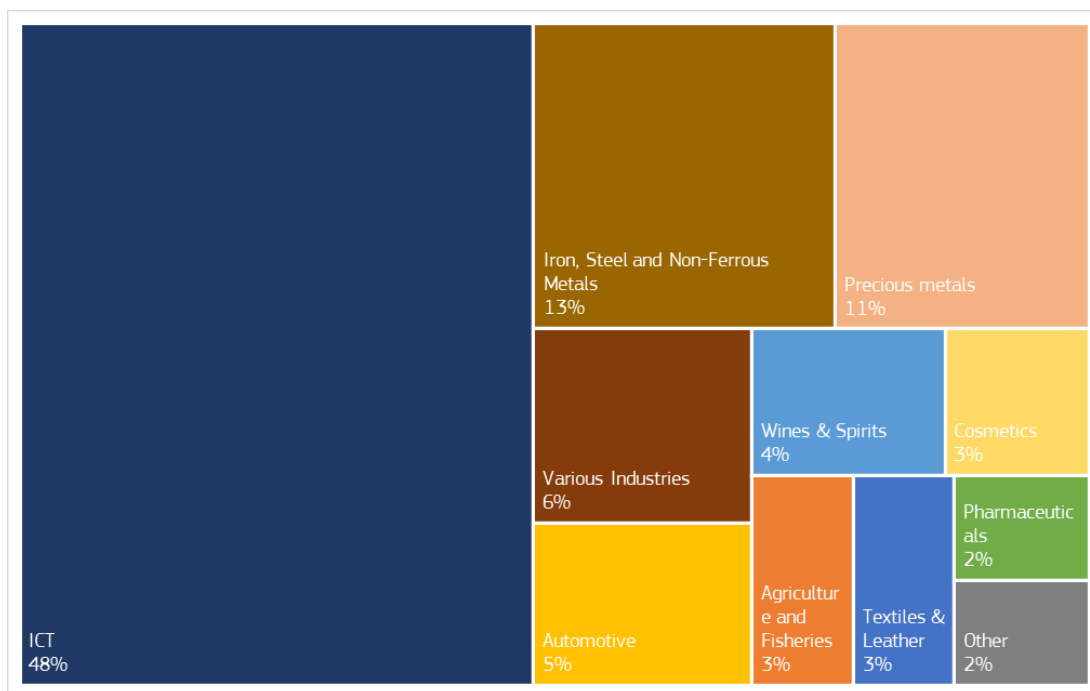
¹² Συμπεριλαμβανομένων δύο οριζόντιων εμποδίων που σχετίζονται με το εμπόριο υπηρεσιών.

Διάγραμμα 6: Τομεακή κατανομή των εμποδίων που αναφέρθηκαν το 2018 για το εμπόριο και τις επενδύσεις (αριθμός μέτρων)

Παρόλο που ο αριθμός των μέτρων που καταγράφηκαν αποτελεί σημαντικό δείκτη, η ανάλυση των εμπορικών συναλλαγών που επηρεάζονται είναι πιο αποκαλυπτική για την πραγματική βαρύτητα του κάθε εμποδίου. Όπως φαίνεται στο σχήμα 7, οι βιομηχανικοί κλάδοι αντιπροσώπευαν περίπου το 97 τοις εκατό των εμπορικών συναλλαγών που επηρεάστηκαν, με τα εμπόδια σε τρεις μόλις κλάδους (ΤΠΕ· σίδηρος, χάλυθας και μη σιδηρούχα μέταλλα· πολύτιμα μέταλλα) να αντιστοιχούν στο 72 τοις εκατό των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ28 που επηρεάζονται από τα νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν.¹³

¹³ Στην κατηγορία «Άλλα» περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας: είδη κεραμικής και υαλουργίας· ορυκτά προϊόντα· πλαστικά· ξύλο, χαρτοπολτός και χαρτί.

Διάγραμμα 7: Εμπορικές ροές της ΕΕ28 οι οποίες επηρεάζονται από τα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018, ανά τομέα (ποσοστό εμπορικών ροών που επηρεάζονται)

II. ΚΥΡΙΑ ΝΕΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει ανάλυση των νέων εμποδίων σε σχέση με εμπορικούς εταίρους για τους οποίους αναφέρθηκαν τέσσερα ή περισσότερα εμπόδια το 2018 και οι οποίοι αντιπροσωπεύουν τη μερίδα του λέοντος των εμπορικών ροών της ΕΕ που επηρεάζονται δυνητικά (81 τοις εκατό), δηλαδή την Κίνα, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, την Ινδία και την Αλγερία.

A. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ

1. Κίνα

Η εμπορική σχέση της ΕΕ-Κίνας χαρακτηρίζεται από μεγάλη πολυπλοκότητα. Παρόλο που η Κίνα παραμένει σημαντική αγορά για τις εταιρείες της ΕΕ, ένα πλήθος στρεβλώσεων του εμπορίου και εμποδίων πρόσβασης στην αγορά έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη διμερή εμπορική σχέση μας επί σειρά ετών, μεταξύ άλλων διάφορα συστημικά ζητήματα όπως η χορήγηση μαζικών επιδοτήσεων, οι υποχρεώσεις για τη μεταφορά τεχνολογίας, η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα σε παραδοσιακούς κλάδους - όπως η χαλυβουργία και η βιομηχανία αλουμινίου - αλλά, ολοένα περισσότερο, και στους τομείς υψηλής τεχνολογίας (Made in China 2025), ή οι αδικαιολόγητοι κανονισμοί για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και την κρυπτογράφηση.

Σ' αυτό το πλαίσιο, η Κίνα θέσπισε τέσσερα νέα εμπόδια το 2018, επιβεβαιώνοντας την τάση που είχε παρατηρηθεί από το προηγούμενο έτος με την καταγραφή αριθμού ρεκόρ δέκα νέων εμποδίων – εξέλιξη που ανεβάζει τον συνολικό αριθμό εμποδίων στα 37, καθιστώντας εφεξής την Κίνα τον πιο περιοριστικό για το εμπόριο εταίρο της ΕΕ. Αθροιστικά, τα τέσσερα αυτά νέα εμπόδια είναι δυνατό να επηρεάσουν εξαγωγές της ΕΕ ύψους έως και 25,7 δισ. EUR

Όπως υπογραμμίστηκε ήδη στην έκθεση του προηγούμενου έτους, η Κίνα θέσπισε διάφορα περιοριστικά για το εμπόριο μέτρα στον τομέα των βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας, τα οποία συνδυάστηκαν επίσης με θεμελιώδη ζητήματα βιομηχανικής πολιτικής και διάφορες στρεβλώσεις του εμπορίου στο πλαίσιο της στρατηγικής Made in China 2025. Το 2018 η Κίνα συνέχισε να προσθέτει νέα μέτρα στις δεκάδες εκτελεστικών μέτρων που αφορούν τον τομέα της ΤΠΕ με στόχο την εφαρμογή του νόμου για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2017. Στο πλαίσιο αυτής της εξέλιξης, τον Ιούνιο του 2018 τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από το Υπουργείο Δημόσιας Ασφάλειας το σχέδιο κανονισμού σχετικά με τη διαβαθμισμένη προστασία για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, γνωστό και ως καθεστώς προστασίας πολλαπλών επιπέδων στον κυβερνοχώρο (ή Cyber-MLPS) το οποίο μπορεί να αντικαταστήσει το αρχικό καθεστώς προστασίας πολλαπλών επιπέδων (MLPS) του 2007. Σκοπός αυτών των κανονισμών είναι η διαβάθμιση όλων των συστημάτων πληροφοριών με βάση το επίπεδο ασφάλειάς τους. Με βάση το θεωρούμενο επίπεδο ασφάλειας, οι αλλοδαπές εταιρείες θα μπορούσαν να αποκλείονται από ορισμένα τμήματα της αγοράς.

Γενικότερα, συνιστά πρόβλημα το γεγονός ότι το σχέδιο αφήνει σημαντικό περιθώριο για ερμηνεία καθώς δεν ορίζονται οι κεντρικές έννοιες. Επιπροσθέτως, το βάρος της απόδειξης μπορεί να επιβαρύνει περαιτέρω τις εταιρείες ακόμη και για εφαρμογές μικρότερου κινδύνου, ένας μεγαλύτερος αριθμός εφαρμογών μπορεί να ενταχθεί χωρίς λόγο στις κατηγορίες υψηλού κινδύνου, ενώ μπορεί να ισχύσουν περιττές απαιτήσεις δοκιμών και πιστοποίησης για τις εφαρμογές κρυπτογράφησης. Τα μέτρα προκαλούν επίσης ανησυχίες στο επίπεδο της διανοητικής ιδιοκτησίας. Τέλος, το χρόνιο πρόβλημα της αδυναμίας πρόσβασης στους σχετικούς κινεζικούς φορείς τυποποίησης (Ομάδα Εργασίας 3 της ΤΕ 260, Τεχνική Επιτροπή Τυποποίησης για την Ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο) γίνεται ακόμη πιο πειστικό σε συνδυασμό και με το προαναφερθέν Cyber-MLPS, λόγω της διασύνδεσης με τα πρότυπα που εκδίδονται από τους εν λόγω φορείς. Το συγκεκριμένο και μόνον εμπόδιο αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στις εξαγωγές της ΕΕ: οι εμπορικές ροές που επηρεάζονται στον τομέα της ΤΠΕ και των ηλεκτρονικών εκτιμώνται σε 24,9 δισ. EUR – παράλληλα επισημαίνεται ότι το εν λόγω μέτρο θα μπορούσε, στην πράξη, να έχει επίσης σημαντικές επιπτώσεις στις επενδύσεις της ΕΕ στην Κίνα, και να επεκταθεί πέραν του τομέα της ΤΠΕ και σε διάφορους άλλους κλάδους υψηλής τεχνολογίας.

Επιπλέον, οι διανομείς που εμπορεύονται σιφόν και αμπούλες αερίου για μαγειρική χρήση που προορίζονται για την αγορά των υπηρεσιών εστίασης αντιμετώπισαν δυσκολίες λόγω της ασαφούς απαίτησης να διαθέτουν άδεια αποθήκευσης και διανομής «επικίνδυνων αγαθών» βάσει του τρέχοντος κανονιστικού πλαισίου της Κίνας. Αυτό αφορά εξαγωγές ύψους έως και 383 € εκατ. EUR

Τρίτον, τα πρότυπα στον κανονισμό για τα τρόφιμα θέτουν περιοριστικές παραμέτρους σε σχέση με τη χρήση μαγιάς οι οποίες δεν επέτρεψαν τις εξαγωγές ορισμένων τυριών από την ΕΕ και προκάλεσαν καθυστερήσεις στις διαδικασίες αδειοδότησης για την εξαγωγή αποστειρωμένου γάλακτος. Αυτό μπορεί να αφορά εξαγωγές ύψους έως και 469 € εκατ. EUR

Τέλος, η Κίνα προχώρησε σε αναθεώρηση των κανόνων σχετικά με το μονοπώλιο αλατιού με τα μέτρα που δημοσιεύτηκαν τον Δεκέμβριο 2017 και τον Μάιο 2018. Ως αποτέλεσμα, όλες οι εισαγωγές αλατιού παρακρατούνται στα κινεζικά τελωνεία και οι κανόνες ορίζουν ότι μόνον οι εγκεκριμένες εταιρείες χονδρικής πώλησης αλατιού μπορούν να διαθέτουν λιανικώς αλάτι στην Κίνα. Παραμένει ασαφές το κατά πόσο μπορούν να λάβουν έγκριση αλλοδαπές εταιρείες.

Παρόλο που η ΕΕ χρησιμοποίησε όλους τους διαύλους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει με την Κίνα, π.χ. τον διμερή διάλογο (Ομάδα Εργασίας για την Οικονομία και το Εμπόριο, Διάλογος για την ΤΠΕ, Ειδική Ομάδα για τον Κυβερνοχώρο, Διάλογος για την Εμπορική και Επενδυτική Πολιτική, Οικονομικός Διάλογος Υψηλού Επιπέδου, διάσκεψη κορυφής) και τα πολυμερή φόρουμ (διάφορες επιτροπές του ΠΟΕ), οι πρόσφατες εξελίξεις χρήζουν πρόσθετων, καλά συντονισμένων προσπαθειών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των ζητημάτων πρόσβασης στην αγορά της Κίνας.

Παράλληλα, στις περιπτώσεις όπου οι πρωτοβουλίες διαλόγου δεν κατέληξαν σε ικανοποιητικά αποτελέσματα, η Επιτροπή δεν δίστασε να αναλάβει αποφασιστική δράση για την επιβολή των διεθνών εμπορικών κανόνων: την 1η Ιουνίου 2018 η ΕΕ κίνησε νομική διαδικασία στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) κατά των κινεζικών μέτρων για τη «μεταφορά τεχνολογίας» (DS549) που υπονομεύουν τα δικαιώματα διανοητικής

ιδιοκτησίας των ευρωπαϊκών εταιρειών. Συγχρόνως, έχει καταστεί πλέον σαφές ότι ορισμένες στρεβλώσεις του εμπορίου απειλούν πλέον την ακεραιότητα του παγκόσμιου εμπορικού συστήματος. Παρόλο που η ΕΕ θα συνεχίσει να αξιοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει στην πλούσια εργαλειοθήκη της για την αντιμετώπιση των πρακτικών στρέβλωσης του εμπορίου στο πλαίσιο του υφιστάμενου διεθνούς εγχειριδίου κανόνων, είναι πλέον προφανές ότι οι κανόνες του ΠΟΕ πρέπει να εκσυγχρονιστούν ώστε να βρεθούν πραγματικά και διαρκή διορθωτικά μέτρα. Σ' αυτό το πλαίσιο, συγκροτήθηκε διμερής ομάδα εργασίας για τη μεταρρύθμιση του ΠΟΕ στη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Κίνας το 2018.

Συνεχίζονται επίσης οι διαπραγματεύσεις για μια συνολική συμφωνία για τις επενδύσεις (CAI) με στόχο τη διευκόλυνση των συνθηκών πρόσβασης στην επενδυτική αγορά της Κίνας για τις εταιρείες της ΕΕ. Μετά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Κίνας το 2018, οι δύο πλευρές προχώρησαν στην ανταλλαγή προσφορών πρόσβασης στην αγορά.

2. ΗΠΑ

Η οικονομική σχέση μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών είναι η μεγαλύτερη παγκοσμίως. Με τη διατλαντική οικονομία να υποστηρίζει 15 εκατ. θέσεις εργασίας σε ΕΕ και ΗΠΑ, η συνεργασία των δύο μερών είναι κρίσιμη για τη σταθερότητα των σημαντικών εμπορικών ροών και του πολυμερούς εμπορικού συστήματος.

Οι τριβές στον τομέα του εμπορίου μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ εντάθηκαν το 2018, καθώς οι ΗΠΑ επέβαλαν τέσσερα νέα εμπορικά εμπόδια, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό εμποδίων στα 23. Αν και ένα από τα ζητήματα αυτά επιλύθηκε με επιτυχία το 2018, τα τρία εναπομένοντα ζητήματα αφορούν εξαγωγές της ΕΕ αξίας έως και 6,8 δισ. EUR¹⁴

Οι τριβές στον τομέα του εμπορίου μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ εντάθηκαν κυρίως ως αποτέλεσμα της επιβολής από την 1η Ιουνίου 2018 πρόσθετων δασμών «με βάση το άρθρο 232», όπως ονομάζονται, στις εισαγωγές χάλυβα (25 %) και αλουμινίου (10 %) από την ΕΕ για υποτιθέμενους λόγους εθνικής ασφάλειας. Η ΕΕ αντέδρασε με άμεσο και αναλογικό τρόπο στα μέτρα αυτά αιτούμενη διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του μνημονίου συμφωνίας του ΠΟΕ για την επίλυση διαφορών, επιβάλλοντας ως μέσο επανεξισορρόπησης επιπλέον δασμούς σε επιλεγμένα προϊόντα που εισάγονται από τις ΗΠΑ για αμερικανικές εξαγωγές αξίας 2,8 δισ. EUR· και θεσπίζοντας δικά της μέτρα διασφάλισης με στόχο την προφύλαξή της από πιθανή εκτροπή εμπορίου και την προστασία των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων από τις αρνητικές επιπτώσεις των μέτρων των ΗΠΑ.

Επίσης, η έναρξη, τον Μάιο του 2018, ξεχωριστής έρευνας με αντικείμενο τη διάσταση εθνικής ασφάλειας των εισαγωγών αυτοκινήτων και ανταλλακτικών αυτοκινήτων στις ΗΠΑ προκαλεί

¹⁴ Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα έκθεση, το ποσό αυτό υπολογίστηκε με βάση τις εμπορικές ροές του 2018 στα σχετικά προϊόντα.

σοβαρή ανησυχία στην ΕΕ καθώς τυχόν λήψη δυσμενών μέτρων θα μπορούσε να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο αμφίδρομο διατλαντικό εμπόριο.¹⁵

Σ' αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε η συνάντηση μεταξύ του Προέδρου Juncker και του Αμερικανού προέδρου Trump στις 25 Ιουλίου 2018. Οι συνομιλίες τους στέφθηκαν με επιτυχία και οι δύο πρόεδροι συμφώνησαν να εγκαινιάσουν νέα φάση στην εμπορική σχέση μεταξύ των δύο μερών με στόχο τη διευκόλυνση του εμπορίου και την αποκλιμάκωση των εμπορικών εντάσεων. Η κοινή ανακοίνωσή τους της 25ης Ιουλίου 2018 καθόρισε μια δέσμη από άξονες εργασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου. Επιπλέον, η ΕΕ και οι ΗΠΑ συμφώνησαν να μην προχωρήσουν στη λήψη μέτρων που δεν συνάδουν με το πνεύμα της συμφωνίας τους, ενώ υπάρχει συνεχής συνεργασία στο πλαίσιο της κοινής ατζέντας.

Άλλα εμπορικά εμπόδια που επιβλήθηκαν πρόσφατα από τις ΗΠΑ, εκτός του πεδίου εφαρμογής της κοινής ανακοίνωσης, αφορούν, πρώτον, δύο επιμέρους διατάξεις του αμερικανικού νόμου για τις φορολογικές περικοπές και την απασχόληση του 2017, συγκεκριμένα. τον φόρο για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και κατά της κατάχρησης (Base Erosion and Anti-abuse Tax-BEAT), ο οποίος περιέχει ορισμένες πτυχές που ευνοούν τις διακρίσεις, και την έκπτωση για το άυλο εισόδημα που πραγματοποιείται στο εξωτερικό (Deduction for Foreign Derived Intangible Income-FDII), η οποία μπορεί να συνιστά απαγορευμένη επιδότηση. Η ΕΕ θεωρεί ότι οι δύο διατάξεις θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις (ιδίως για τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες) και έχει θέσει το ζήτημα σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο στους Αμερικανούς ομολόγους.

Δεύτερον, παρατηρούνται ορισμένες ασυμφωνίες σε επίπεδο δασμολογικών κλάσεων, καθώς η Τελωνειακή Αρχή των ΗΠΑ δεν υιοθετεί την ταξινόμηση των ξύλινων δαπέδων πολλαπλών στρώσεων για τελωνειακούς σκοπούς του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων, με αποτέλεσμα την επιβολή εισαγωγικού δασμού 5 % αντί 0 %, ή ακόμη και 8 % στην περίπτωση που το δάπεδο χαρακτηρίζεται ως αντικολλητή ξυλεία (κόντρα-πλακέ).

Τέλος, ένα εμπόδιο που θεσπίστηκε το 2018 βάσει του «νόμου περί φορμαλδεΐδης», ο οποίος ορίζει τις προδιαγραφές εκπομπών φορμαλδεΐδης για τα εγχώρια και εισαγόμενα σύνθετα προϊόντα ξύλου, αντιμετωπίστηκε με επιτυχία. Το πρόβλημα είχε προκληθεί λόγω της προγενέστερης ημερομηνίας συμμόρφωσης έναντι της αρχικά ανακοινωθείσας (Ιούνιος 2018 αντί Δεκεμβρίου 2018). Ως αποτέλεσμα, ορισμένες εταιρείες της ΕΕ εξέφρασαν ανησυχία για τη μικρή προθεσμία, ιδίως για τις αποστολές που βρίσκονταν ήδη καθ' οδόν προς τις ΗΠΑ. Μετά από διαβήματα της ΕΕ ενώπιον της αμερικανικής κυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένης επιστολής προς την Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος των ΗΠΑ) και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ, επιβεβαιώθηκε ότι το ζήτημα είχε λυθεί καθώς οι αμερικανικές τελωνειακές αρχές δεν είχαν κατακρατήσει εμπορεύματα.

Το χρόνιο ζήτημα των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων στη δημοσίευση του τελικού κανονισμού που θα επιτρέπει σε οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ (Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Πορτογαλία και Πολωνία) να εξαγουν μήλα και αχλάδια στις ΗΠΑ δεν έχει ακόμη επιλυθεί και αξίζει ιδιαίτερης μνείας. Η εφαρμογή εκκρεμεί από το 2008 και η

¹⁵ Η λήψη μέτρων από τις ΗΠΑ θα μπορούσε να αποτελέσει έναν πολύ σημαντικό πρόσθετο φραγμό.

δημοσίευση του τελικού κανονισμού που θα επιτρέπει το εμπόριο μετατίθεται αδικαιολόγητα παρά την απουσία υγειονομικών/φυτοϋγειονομικών προσκομμάτων.

3. Ινδία

Το έτος 2018 σηματοδοτήθηκε από τη συνεχιζόμενη τάση προστατευτισμού στην Ινδία με την διατήρηση, και ως ένα βαθμό ενίσχυση, των φραγμών στις εισαγωγές από την ΕΕ. Η τάση αυτή συνίσταται σε απαγορευτικούς δασμούς στις εισαγωγές προϊόντων σε βασικούς τομείς, σε υγειονομικούς και φυτοϋγειονομικούς περιορισμούς (ΥΦΠ) στις γεωργικές εισαγωγές και σε έναν όλο και μεγαλύτερο αριθμό τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο υπό διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων των αποκλίσεων από τα συμφωνηθέντα διεθνή πρότυπα. Επιπλέον δυσκολίες για τους εμπορικούς παράγοντες της ΕΕ συνιστούν οι απαιτήσεις περί τοπικού περιεχομένου στις κρατικές προμήθειες και η απουσία ενός πλαισίου προστασίας για τις ξένες επενδύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2018 καταγράφηκαν πέντε νέα εμπόδια στο εμπόριο, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των εμποδίων στην Ινδία σε 25. Αν και ένα από τα τέσσερα αυτά εμπόδια διευθετήθηκε ήδη εν μέρει το 2018, τα τέσσερα εναπομένοντα εμπόδια αφορούν εξαγωγές της ΕΕ αξίας έως και 6,5 δισ. EUR

Από τα νέα εμπόδια, ένα αφορά τη διαδικασία καταχώρισης των καλλυντικών, η οποία περιλαμβάνει απαιτήσεις καταχώρισης που συνιστούν διάκριση κατά των εισαγόμενων προϊόντων, ενώ ένα άλλο σχετίζεται με νέα αύξηση των εισαγωγικών δασμών για τα κατεργασμένα διαμάντια – η τέταρτη σχετική αύξηση δασμών μέσα σε μια εξαετία. Τα νέα αυτά εμπόδια, τα οποία δεν έχουν ακόμη αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων με τις ινδικές αρχές, αφορούν σημαντικό όγκο εξαγωγών της ΕΕ αξίας έως και 6,1 δισ. EUR και θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε σοβαρό φραγμό για το εμπόριο της ΕΕ με την Ινδία.

Επιπροσθέτως, πέραν των χρονίως υψηλών δασμών και φόρων στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Ινδία έχει θεσπίσει σε βάθος χρόνου περισσότερα από 1 000 νέα πρότυπα με εφαρμογή ειδικά στη χώρα, εκ των οποίων όλο και περισσότερα δεν ανταποκρίνονται στα διεθνώς συμφωνηθέντα πρότυπα. Ο συνδυασμός αυτών των μέτρων δεν επιτρέπει στις ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες να ανταγωνίζονται επί ίσους όρους τους τοπικούς κατασκευαστές, γεγονός που έχει επιπτώσεις στις εμπορικές ροές οι οποίες σήμερα ανέρχονται σε 144 εκατ. EUR. Το ποσό αυτό είναι συγκριτικά χαμηλό σε έναν τομέα με παραδοσιακά μεγάλο όγκο εξαγωγών για την ΕΕ, γεγονός το οποίο είναι ενδεικτικό της περιορισμένης πρόσβασης που διαθέτουν σήμερα οι εταιρείες της ΕΕ στην αγορά αυτού του σημαντικού τομέα.

Επιπροσθέτως, τον Απρίλιο του 2018, η Αρχή Ασφάλειας και Προτύπων για τα Τρόφιμα της Ινδίας (Food Safety and Standards Authority of India - FSSAI) δημοσίευσε νέο κανονισμό σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων και τα πρότυπα ασφάλειας τροφίμων στον οποίο θεσπίζονται νέα πρότυπα για τα αποσταγμένα οиноπνευματώδη ποτά, τους οίνους και τον ζύθο. Παρά τα θετικά στοιχεία, ο κανονισμός περιέχει διατάξεις που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τις εισαγωγές της ΕΕ στην Ινδία αξίας έως και 193 εκατ. EUR. Σ' αυτές

περιλαμβάνονται, π.χ., η μη αναγνώριση των γεωγραφικών ενδείξεων, τεχνικές προδιαγραφές που αποκλίνουν από τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές ή υπερβολικές απαιτήσεις σήμανσης.

Όσον αφορά τις θετικές εξελίξεις, ένα από τα νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018 σχετικά με τα υποχρεωτικά κτηνιατρικά πιστοποιητικά για τα εισαγόμενα δερμάτινα είδη έχει ήδη εν μέρει εξαλειφθεί και εξετάζεται στην ενότητα της παρούσας έκθεσης που πραγματεύεται τα εμπόδια που έχουν καταργηθεί.

Εκτός από τα νέα αυτά εμπόδια, πρέπει επίσης να γίνει αναφορά στις αρνητικές εξελίξεις που σχετίζονται με ένα υφιστάμενο εμπόδιο, καθώς η Ινδία συνέχισε την αρνητική τάση της αύξησης των τελωνειακών δασμών για τα προϊόντα ΤΠΕ, η οποία έχει ξεκινήσει από το 2014. Οι πιο πρόσφατες αυξήσεις δασμών επιβλήθηκαν τον Οκτώβριο 2018, με περαιτέρω διεύρυνση του καταλόγου προϊόντων και αύξηση των πραγματικών δασμών τους. Οι αυξημένοι δασμοί έχουν αντίκτυπο σε πολυάριθμα προϊόντα ΤΠΕ όπως οι σταθμοί βάσης, τα κινητά τηλέφωνα, καθώς και τα εξαρτήματα και αξεσουάρ τους, για ένα ύψος περίπου 800 εκατ. EUR.¹⁶ Η Επιτροπή κίνησε διαδικασία στο πλαίσιο του ΠΟΕ κατά των εν λόγω μέτρων στις 2 Απριλίου 2019.¹⁷

Όπως υπογραμμίζεται στη νέα «στρατηγική της ΕΕ για την Ινδία»¹⁸, η ΕΕ θεωρεί σημαντική τη στρατηγική εταιρική σχέση της με την Ινδία και έχει πλήρη επίγνωση των αναξιοποίητων δυνατοτήτων και του αμοιβαίου οφέλους των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων. Αναλαμβάνει, συνεπώς, τη δέσμευση να συνεργαστεί εποικοδομητικά με την Ινδία με στόχο τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη βελτιωμένη και επί ίσοις όροις πρόσβαση στην αγορά και την προστασία των επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ έχει επανειλημμένα προβεί σε ενέργειες και θα συνεχίσει να επαγρυπνεί για την αντιμετώπιση τόσο των νέων όσο και των χρόνιων εμποδίων στην Ινδία. Η ΕΕ και η Ινδία έχουν τακτικές διμερείς συζητήσεις για εμπορικά θέματα με στόχο την αντιμετώπιση των εμποδίων στο πλαίσιο της υποεπιτροπής εμπορίου ΕΕ-Ινδίας και των εξειδικευμένων ομάδων εργασίας, π.χ. για τα θέματα ΥΦΠ και ΤΕΕ. Ωστόσο, αυτό είναι μια βαθμιαία διαδικασία που το προηγούμενο έτος είχε περιορισμένα αποτελέσματα όσον αφορά την αντιμετώπιση των ανησυχιών της ΕΕ. Οι δυσκολίες που συναντούν οι εξαγωγείς της ΕΕ και η απουσία προόδου στην εξεύρεση λύσεων φαίνεται να συνδέονται με την οικονομική προτεραιότητα που έχει θέσει η ινδική κυβέρνηση για ανάδειξη της Ινδίας σε βιομηχανικό κέντρο μέσω της πρωτοβουλίας «Make in India», η οποία στοχεύει στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων αλλά δεν δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στο ανοικτό εμπόριο.

¹⁶ Επειδή το συγκεκριμένο εμπόδιο δεν θεωρήθηκε νέο εμπόδιο για το 2018, το εν λόγω ποσό δεν περιλαμβάνεται στους συνολικούς υπολογισμούς των εμπορικών συναλλαγών που επηρεάζονται.

¹⁷

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001><http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001>

¹⁸ Βλέπε κοινή ανακοίνωση «Στοιχεία στρατηγικής της ΕΕ για την Ινδία» (https://eeas.europa.eu/delegations/india/54057/joint-communication-elements-eu-strategy-india_en) και συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη «Στρατηγική της ΕΕ για την Ινδία» (<https://www.consilium.europa.eu/media/37410/st14638-en18.pdf>).

4. Αλγερία

Η τάση ανόδου του προστατευτισμού στην περιοχή της Μεσογείου η οποία επισημάνθηκε στην έκδοση της παρούσας έκθεσης για το 2017 συνεχίστηκε και το 2018. Στην περιφέρεια ίσχυε ένας αυξημένος συνολικός αριθμός 36 εμπορικών και επενδυτικών εμποδίων (Αλγερία, Αίγυπτος, Ισραήλ, Λίβανος, Μαρόκο και Τυνησία), με την Αλγερία να εφαρμόζει τον υψηλότερο αριθμό εμποδίων (10), ακολουθούμενη από την Αίγυπτο (8) και το Ισραήλ (6).

Επιπροσθέτως των χρόνιων εμποδίων που λειτουργούν ανασχετικά για τις εξαγωγές της ΕΕ και παρά τη σταθερή δέσμευση της ΕΕ για εποικοδομητικό διάλογο, η Αλγερία θέσπισε πέντε νέα εμπόδια το 2018, καταλαμβάνοντας μαζί με την Ινδία την πρώτη θέση ως προς αυτό μεταξύ όλων των εμπορικών εταίρων της ΕΕ. Παρόλο που ένα από τα ζητήματα αυτά αντιμετωπίστηκε ήδη με επιτυχία το 2018, ο συνολικός αντίκτυπος αυτών των εμποδίων παραμένει πολύ σημαντικός, καθώς οι σχετικές εξαγωγές της ΕΕ ανέρχονται σε έως και 2,7 δισ. EUR

Κατά πρώτον, η Αλγερία επέβαλε μια ευρύτατη προσωρινή απαγόρευση εισαγωγών σε 851 προϊόντα που ανήκουν σε περίπου 45 οικογένειες προϊόντων μέσω του Νόμου για τον Προϋπολογισμό και του σχετικού εκτελεστικού διατάγματος που εκδόθηκε στις 7 Ιανουαρίου 2018 και στη συνέχεια, τον Μάιο, επέκτεινε την απαγόρευση σε 877 προϊόντα (το μέτρο τροποποιήθηκε περαιτέρω το 2019). Ο Νόμος για τον Προϋπολογισμό 2018 αύξησε επίσης σημαντικά τους τελωνειακούς δασμούς σε μια σειρά 129 δασμολογικών κλάσεων. Στον κατάλογο περιλαμβάνονται σημαντικά προϊόντα για τους Ευρωπαίους εξαγωγείς όπως τα εξαρτήματα τηλεφώνων, οι διαμορφωτές/αποδιαμορφωτές (μόντεμ), τα καλώδια και οι ηλεκτρικές συσκευές, με τους δασμούς να ανέρχονται έως και στο 60 %.

Εξάλλου, οι ευρωπαϊκές ναυτιλιακές εταιρείες δέχθηκαν ισχυρό πλήγμα από δύο νέα μέτρα που θεσπίστηκαν το 2018.¹⁹ Πρώτον, επιβλήθηκε υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ από 1ης Ιανουαρίου 2018. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από πλοία μεταφορών και σχετίζονται με το φορτίο τους υπόκεινται πλέον σε συντελεστή ΦΠΑ 19 %. Σε αντίθεση με τις αλγερινές ναυτιλιακές εταιρείες – που υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – οι ευρωπαϊκές ναυτιλιακές εταιρείες δεν δικαιούνται επιστροφή του ΦΠΑ. Δεύτερον, από 20ής Μαΐου 2018, μια νέα εγκύκλιος όρισε ότι οι αλγερινές τελωνειακές αρχές είναι ο αρμόδιος φορέας για τον καθορισμό, με αυθαίρετο τρόπο, των παραλιμένων τερματικών σταθμών στους οποίους διοχετεύονται τα πλοία για την εκφόρτωση εμπορευμάτων στον λιμένα του Αλγερίου. Η εν λόγω εγκύκλιος προκαλεί σοβαρά επιχειρησιακά, νομικά και οικονομικά ζητήματα στις ευρωπαϊκές ναυτιλιακές εταιρείες.

Η ΕΕ έχει θέσει τα διάφορα υφιστάμενα και νεοεφαρμοσθέντα περιοριστικά για το εμπόριο μέτρα στις Αλγερινές αρχές σε όλα τα πιθανά φόρουμ (π.χ. Συμβούλιο Σύνδεσης, Επιτροπή Σύνδεσης, Υποεπιτροπή Εμπορίου και λοιπές σχετικές Υποεπιτροπές)· και το 2018 συγκροτήθηκε επίσης ομάδα εργασίας υψηλού επιπέδου για τη συζήτηση αυτών των ζητημάτων με στόχο την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτής λύσης στο πλαίσιο της συμφωνίας

¹⁹ Ο δυνητικός οικονομικός αντίκτυπος για τις ναυτιλιακές εταιρείες της ΕΕ δεν είναι δυνατό να ποσοτικοποιηθεί.

σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας. Παρά τις προσπάθειες αυτές, η Αλγερία συνέχισε να ενεργεί μονομερώς, επιβάλλοντας εμπόδια στο εμπόριο, με αποτέλεσμα να αποτελεί σήμερα έναν από τους πιο προβληματικούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά. Η Επιτροπή δεν θα φεισθεί προσπαθειών προκειμένου να διορθωθεί η κατάσταση αυτή.

Τέλος, όπως προαναφέρθηκε, ένα από τα εμπόδια που θεσπίστηκαν το 2018 έχει καταργηθεί. Οι Αλγερινές αρχές είχαν ζητήσει από τους εισαγωγείς να προσκομίσουν επίσημο πιστοποιητικό ελεύθερης κυκλοφορίας εκδοθέν από τη χώρα προέλευσης. Το μέτρο δεν προσδιόριζε ποια αρχή έπρεπε να εκδίδει το πιστοποιητικό και η πρακτική εφαρμογή του μέτρου δεν ήταν πάντοτε συνεπής, γεγονός που δημιουργήσε ανασφάλεια δικαίου στους οικονομικούς φορείς και επηρέασε δυνητικά όλες τις εισαγωγές από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Τον Απρίλιο 2018, σε συνεδρίαση της πρόσφατα συγκροτηθείσας ομάδας επαφής ΕΕ-Αλγερίας για το εμπόριο στο Αλγέρι, και με τη συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης μας για την πρόσβαση στην αγορά, η Επιτροπή υπέβαλε στην Αλγερία υπόδειγμα έντυπου το οποίο μπορούσε να εκδίδεται από τα εμπορικά επιμελητήρια όλων των κρατών μελών. Τον Μάιο 2018 οι αλγερινές αρχές επιβεβαίωσαν επισήμως ότι το προτεινόμενο έντυπο γινόταν δεκτό, γεγονός που κατέστησε δυνατή τη συμμόρφωση όλων των εξαγωγών της ΕΕ με την απαίτηση. Παρά τη θετική αυτή εξέλιξη, η γενική κατάσταση όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά για τις εταιρείες της ΕΕ λόγω του αριθμού και των επιπτώσεων των εμποδίων που εκκρεμούν, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική.

III. ΚΥΡΙΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Το παρόν κεφάλαιο αναλύει τα 35 εμπόδια που καταργήθηκαν συνολικά ή εν μέρει σε 25 διαφορετικές τρίτες χώρες το 2018 και περιγράφει τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των εμποδίων στο εμπόριο και τις επενδύσεις.

A. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η άρση των εμπορικών φραγμών σε ένα περιβάλλον με τάσεις ανόδου του προστατευτισμού αποτελεί πλέον ουσιαστικό μέρος του έργου της Επιτροπής. Σ' αυτό το πλαίσιο, ενισχύθηκε η στρατηγική για την πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ, έγινε πιο στενός ο συντονισμός μεταξύ των οργάνων και των ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ, βελτιώθηκε η ιεράρχηση των εμποδίων και αναβαθμίστηκε η επικοινωνία και η ευαισθητοποίηση. Οι προσπάθειες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη διευθέτηση 23 εμποδίων το 2015, την κατάργηση 20 εμποδίων το 2016, την επιτυχή αντιμετώπιση ενός αριθμού ρεκόρ 45 εμποδίων το 2017 και την κατάργηση 35 εμποδίων το 2018. Συνολικά, κατά τη θητεία της τρέχουσας Επιτροπής, καταργήθηκαν 123 εμπόδια, αποτέλεσμα που αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη προτεραιότητα που αποδίδεται στην εφαρμογή και στην επιβολή στο σημερινό παγκόσμιο εμπορικό περιβάλλον των συναλλαγών. Επιπροσθέτως, οι διάφοροι δίαυλοι της στρατηγικής μας για την πρόσβαση στην αγορά λειτουργούν επίσης ως σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για την εκ των προτέρων αποτροπή των εμποδίων.

Οι εταιρείες της ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιούν τους διάφορους διαύλους για την αναφορά των εμπορικών και επενδυτικών φραγμών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μετά τον εντοπισμό τους, η Επιτροπή βασίζεται στο ευρύ οπλοστάσιο εργαλείων που έχει στη διάθεσή της για την αντιμετώπιση των εμπορικών φραγμών.

Εργαλείο 1: Διπλωματικές ενέργειες. Υπάρχει συνεχής ροή διπλωματικού έργου, στο πλαίσιο του οποίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι διάφοροι κλάδοι αναπτύσσουν στενή συνεργασία μέσω του δικτύου αντιπροσωπειών της ΕΕ και των πρεσβειών των κρατών μελών σε τρίτες χώρες. Στο έργο αυτό περιλαμβάνεται ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων – από τεχνικά έργα στον τομέα του εμπορίου, όπως οι διαδικασίες διαλόγου και οι επιτροπές, έως επίσημα διαβήματα, όπως οι αποστολές υψηλού επιπέδου Ευρωπαίων Επιτρόπων και οι πρωτοβουλίες σε υπουργικό και σε προεδρικό επίπεδο. Όπου αυτό βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του έργου μας, η δράση συντονίζεται με ομοϊδεάτες εταίρους. Σ' αυτό το πλαίσιο, αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Επιτροπή συνέχισε να προωθεί την πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή Οικονομική Διπλωματία» – ολοκληρώνοντας τον πρώτο κύκλο προσδιορισμού των οικονομικών διπλωματικών προτεραιοτήτων που κάλυψε 107 χώρες. Σε όλες σχεδόν αυτές τις χώρες, η πρόσβαση στην αγορά αναφέρεται ως βασική προτεραιότητα, και ως εξ αυτού επωφελείται από τις συνδυασμένες προσπάθειες όλων των άμεσα εμπλεκόμενων – δηλαδή των κρατών μελών, των

επιχειρηματικών ενώσεων και των αντιπροσωπειών της ΕΕ – με στόχο να σημειωθεί πρόοδος στον εν λόγω τομέα αλλά και όσον αφορά την άρση των εμποδίων.

Εργαλείο 2: Επίλυση διαφορών. Οι τακτικές εργασίες στις επιτροπές του ΠΟΕ συμπληρώνονται από την έντονη δραστηριότητα της Επιτροπής στο πλαίσιο του μηχανισμού επίλυσης διαφορών. Το 2018 η ΕΕ προσέφυγε στον ΠΟΕ για δύο νέες υποθέσεις διαφορές: η μία υπόθεση στρεφόταν κατά των μέτρων των ΗΠΑ για τον χάλυβα και το αλουμίνιο (DS548), ενώ η άλλη κατά της Κίνας για τα μέτρα της σχετικά με τη μεταφορά τεχνολογίας (DS549). Η ΕΕ κίνησε επίσης διαδικασίες συμμόρφωσης κατά των μέτρων της Ρωσίας για την εισαγωγή χοιρινού κρέατος (στην υπόθεση DS 475). Η ΕΕ διασφάλισε επίσης την ορθή εφαρμογή των αποφάσεων του ΠΟΕ από τρίτες χώρες: π.χ. από τη Ρωσία στις υποθέσεις διαφορές που αφορούσαν τη δασμολογική αντιμετώπιση (DS485) και τα μέτρα αντντάμπινγκ για τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα (DS479), και από την Κίνα στην τρίτη υπόθεση διαφορές για τις πρώτες ύλες («Πρώτες ύλες III», DS 509). Ο ΠΟΕ εξέδωσε επίσης τις τελικές αποφάσεις του στην υπόθεση διαφορές που είχε κινήσει η ΕΕ κατά της Βραζιλίας σχετικά με εκτεταμένα μέτρα υποκατάστασης εισαγωγών, επιβεβαιώνοντας τη θέση της ΕΕ ότι τα εν λόγω μέτρα παραβίαζαν τους κανόνες του ΠΟΕ. Και στην περίπτωση αυτή, η ΕΕ παρακολουθεί άγρυπνα την κατάσταση προκειμένου να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των εν λόγω αποφάσεων.

Η ΕΕ ζήτησε επίσης, για πρώτη φορά, διαβουλεύσεις σχετικά με τις δεσμεύσεις για βιώσιμη ανάπτυξη σε διμερή συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών, συγκεκριμένα με τη Δημοκρατία της Κορέας. Η περίπτωση της πρόσφατης κίνησης διαδικασίας κατά της Ουκρανίας στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης (απαγόρευση εξαγωγών ξυλείας) – που, υπό τη στενή έννοια, αποτελεί εξέλιξη του 2019 – αποδεικνύει ότι, εάν παραστεί ανάγκη, η Επιτροπή δεν διστάζει να προσφύγει σε διμερή διευθέτηση διαφορών όπως προβλέπεται στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της.

Τέλος, ως ένα επιπλέον εργαλείο, η Επιτροπή μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει, κατόπιν αιτήματος εξαγωγέων, τη διαδικασία που προβλέπεται από τον κανονισμό περί εμπορικών φραγμών (TBR), όπως, π.χ., το 2017 στην περίπτωση της Τουρκίας σε σχέση με τα προϊόντα χαρτιού. Ο εν λόγω μηχανισμός παρέχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να αιτούνται από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο προσφυγής στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών. Οι έρευνες δυνάμει του TBR μπορεί επίσης να καταλήξουν στην επιτυχή διαπραγμάτευση λύσης με την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα προτού κινηθεί επίσημη διαδικασία στο πλαίσιο του ΠΟΕ, συμβάλλοντας στην ταχύτερη εξάλειψη των εμποδίων προς όφελος των εταιρειών και των καταναλωτών μας.

Εργαλείο 3: Συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ. Τα εμπόδια που εντοπίζονται στο πλαίσιο της δράσης μας για την πρόσβαση στην αγορά διοχετεύονται απευθείας στις διαπραγματεύσεις για τις εμπορικές συμφωνίες – ή, όπου υπάρχουν ήδη συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών, στους σχετικούς μηχανισμούς εφαρμογής– προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά. Η τρέχουσα Επιτροπή συνέχισε να υλοποιεί το φιλόδοξο σχέδιό της για περαιτέρω επέκταση του ήδη μεγάλου αριθμού ισορροπημένων εμπορικών και επενδυτικών

συμφωνιών της. Τέθηκαν έτσι σε εφαρμογή οκτώ συμφωνίες με 15 χώρες²⁰, με αποτέλεσμα η ΕΕ να διαθέτει πλέον συνολικό αριθμό 40 εμπορικών συμφωνιών με 72 εταίρους ανά τον κόσμο. Το εντατικό πρόγραμμα διαπραγματεύσεων μας συνεχίζεται χωρίς διακοπή.²¹ Επίσης, αναθεωρούνται συμφωνίες, με σκοπό την επιτυχή αντιμετώπιση νέων εμποδίων που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο πλαίσιο.²²

Η Επιτροπή ενέτεινε επίσης τις προσπάθειές της στο πεδίο της εφαρμογής και της επιβολής ώστε να διασφαλίζεται ότι οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, μπορούν να επωφελούνται από τις υφιστάμενες δεσμεύσεις. Η ΕΕ έχει στη διάθεσή της τα εργαλεία και τα χρησιμοποιεί με αποτελεσματικότητα για την εξάλειψη των εμπορικών φραγμών, τη βελτίωση της προστασίας και επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ), την προσφυγή σε διαδικασίες επίλυσης διαφορών και την επιβολή μέτρων εμπορικής άμυνας σε περιπτώσεις αθέμιτων εμπορικών πρακτικών – ενώ ενίσχυσε και τον συντονισμό των διαφόρων αυτών πυλώνων των δραστηριοτήτων επιβολής της. Ως προς αυτό, το 2018 η Επιτροπή εξέδωσε τη δεύτερη έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ²³, δημοσίευσε την έκθεσή της για την προστασία και επιβολή των ΔΔΙ²⁴ στις τρίτες χώρες καθώς και την 36η ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΕ όσον αφορά τα μέτρα αντντάμπινγκ, τα μέτρα κατά των επιδοτήσεων και τα μέτρα διασφάλισης.²⁵

B. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Χάρη στις συνδυασμένες προσπάθειες όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην εταιρική σχέση μας για την πρόσβαση στην αγορά, το 2018 καταργήθηκαν πλήρως ή εν μέρει 35 συνολικά εμπόδια σε 25 διαφορετικές τρίτες χώρες, σε 8 κυρίως τομείς οικονομικής δραστηριότητας καθώς και σε οριζόντια βάση. Αθροίζοντας όλα τα ποσοτικοποιήσιμα εμπόδια, οι εξαγωγές της ΕΕ που επηρεάζονταν από τα καταργηθέντα εμπορικά εμπόδια το 2018 ανέρχονταν σε 7,8 δισ. EUR για την ΕΕ28.²⁶

²⁰ Οι πιο πρόσφατες περιπτώσεις ήταν η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ιαπωνία, η οποία επικυρώθηκε από τα δύο μέρη τον Δεκέμβριο 2018 και τέθηκε σε πλήρη ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2019· καθώς και η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών και η συμφωνία προστασίας επενδύσεων (ΣΠΕ) με τη Σιγκαπούρη. Η Επιτροπή ενέκρινε και παρουσίασε στο Συμβούλιο συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών και συμφωνία προστασίας επενδύσεων με το Βιετνάμ, οι οποίες βρίσκονται αυτή τη στιγμή στο στάδιο της προετοιμασίας προς υπογραφή.

²¹ Πραγματοποιήθηκαν εντατικές διαπραγματεύσεις με τη MERCOSUR στις οποίες σημειώθηκε σημαντική πρόοδος, ενώ η Επιτροπή εγκαινίασε επίσης εμπορικές διαπραγματεύσεις με την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία. Συνεχίζονται εξάλλου οι διαπραγματεύσεις με την Τυνησία για μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA/Deep and Comprehensive Free Trade Area).

²² Συνάφθηκε συμφωνία σε πολιτικό επίπεδο με το Μεξικό για τον εκσυγχρονισμό της εμπορικής συμφωνίας και συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις με τη Χιλή.

²³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/october/tradoc_157468.pdf

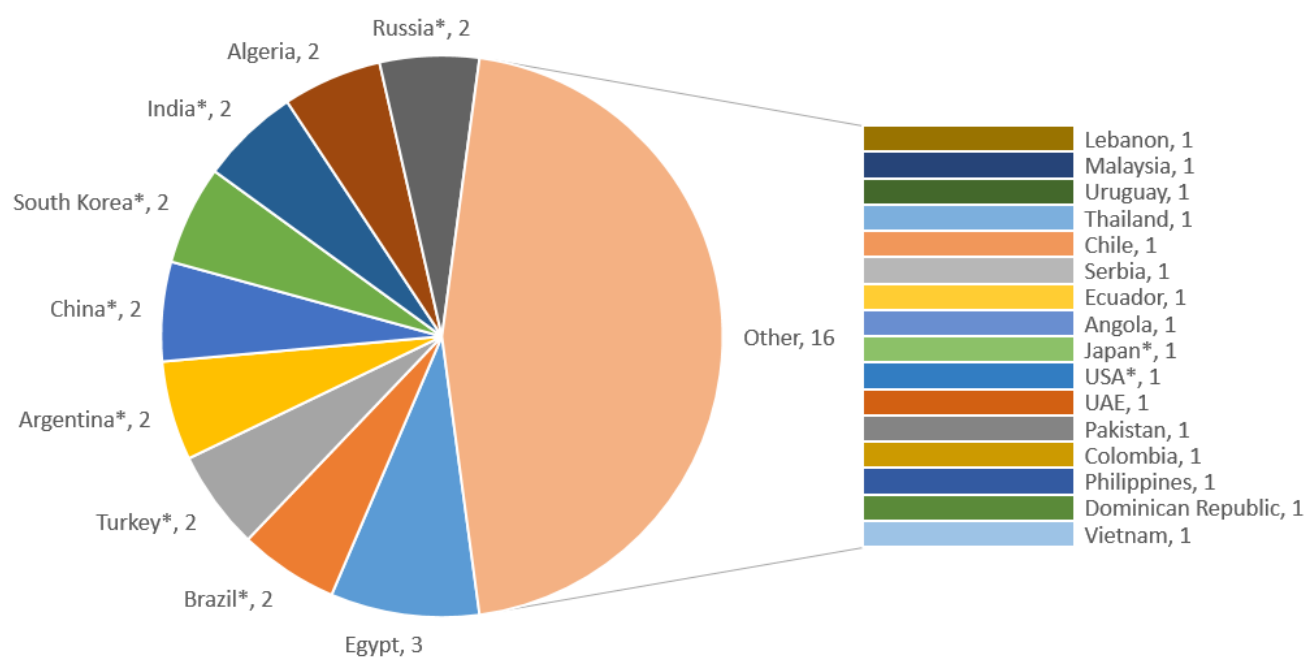
²⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156634.pdf

²⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157212.pdf

²⁶ Το προηγούμενο έτος, με κατάργηση 45 εμποδίων, το αντίστοιχο ποσό ανέρχονταν σε 8,2 δισ. EUR.

1. Εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018 ανά τρίτη χώρα

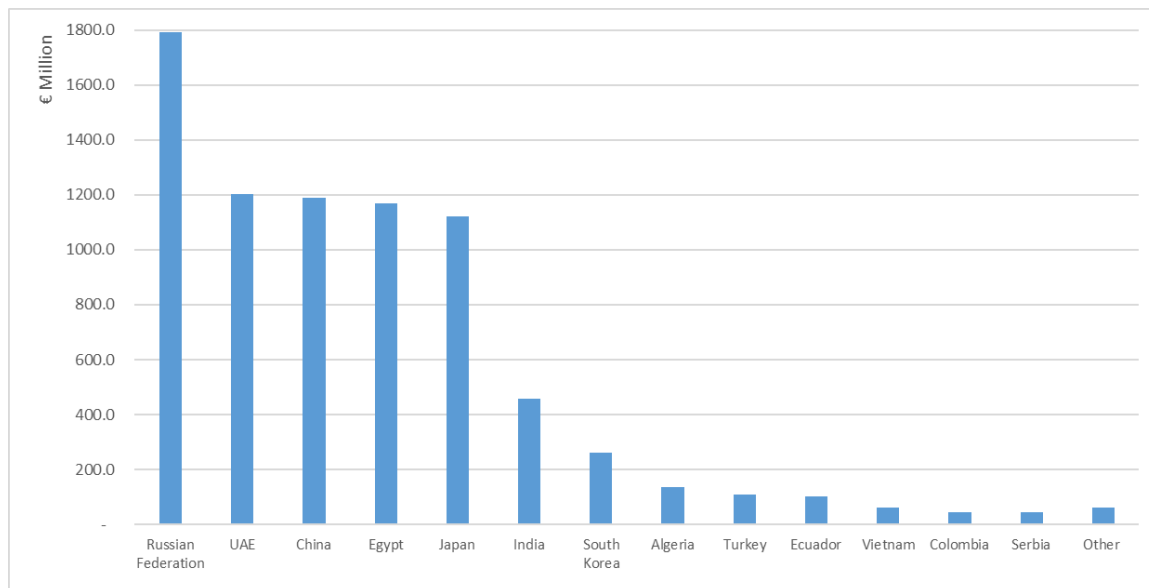
Στο διάγραμμα 8 παρουσιάζονται οι τρίτες χώρες στις οποίες εμπόδια αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία. Η Αίγυπτος καταλαμβάνει την πρώτη θέση με τρία εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018, και ακολουθούν η Βραζιλία, η Τουρκία, η Αργεντινή, η Κίνα, η Νότια Κορέα, η Ινδία, η Αλγερία και η Ρωσία (δύο η καθεμία). Δεκαέξι επιπλέον εμπορικά εμπόδια για τις ευρωπαϊκές εταιρείες σε δεκαέξι άλλες τρίτες χώρες καταργήθηκαν επίσης το 2018.

Διάγραμμα 8: Γεωγραφική κατανομή των εμποδίων που καταργήθηκαν το 2018 (* - χώρες της G20)

Με βάση την αξία των συναλλαγών που επηρεάζονται (πίνακας III) από τα καταργηθέντα εμπόδια, τα σημαντικότερα εμπόδια καταργήθηκαν στη Ρωσία, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 23 τοις εκατό επί του συνόλου των εμπορικών ροών που επηρεάζονται, και ακολουθούν τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (16 τοις εκατό) και η Κίνα (16 τοις εκατό). Το 18 τοις εκατό των εμπορικών ροών που επηρεάζονται από εμπόδια που καταργήθηκαν προέρχονταν από χώρες της Νότιας Μεσογείου.

Πίνακας III: Εμπορικές ροές της ΕΕ28 οι οποίες επηρεάζονται από τα εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018, ανά χώρα εταίρο (σε εκατ. ευρώ)²⁷

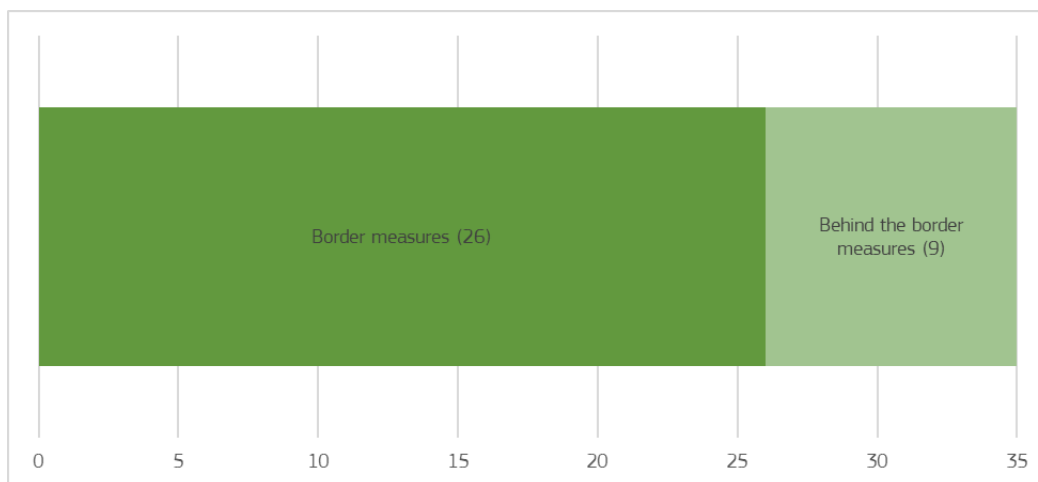
2. Εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018 ανά είδος μέτρου

Οι προσπάθειες της εταιρικής σχέσης μας για την πρόσβαση στην αγορά συνέβαλαν περισσότερο στην κατάργηση μέτρων που λαμβάνονται στα σύνορα (26) σε σύγκριση με τους περιορισμούς που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα» (9). Το αποτέλεσμα αυτό είναι συγκρίσιμο με τα πορίσματα του προηγούμενου έτους όταν αντιμετωπίστηκαν 34 μέτρα που λαμβάνονται στα σύνορα και 11 μέτρα που εφαρμόζονται «μετά τα σύνορα».

Σχεδόν το ένα τρίτο των μέτρων που λαμβάνονται στα σύνορα και καταργήθηκαν το 2018 αφορούν ζητήματα ΥΦΠ στους τομείς της γεωργίας και αλιείας. Άλλα εμπόδια που αντιμετωπίστηκαν είχαν επιπτώσεις στις επιχειρήσεις της ΕΕ με τη μορφή δασμών, τελωνειακών διοικητικών διαδικασιών, εξαγωγικών φόρων ή απαγορεύσεων εξαγωγών. Τέλος, το 2018 αντιμετωπίστηκε επίσης επιτυχώς ένα εμπόδιο στο εμπόριο υπηρεσιών.

Όσον αφορά τα εννέα μέτρα «μετά τα σύνορα», τα επιτυχή αποτελέσματα αφορούσαν κυρίως τεχνικούς φραγμούς στο εμπόριο και πρότυπα, καθώς και φορολογικά μέτρα σχετικά με το εμπόριο.

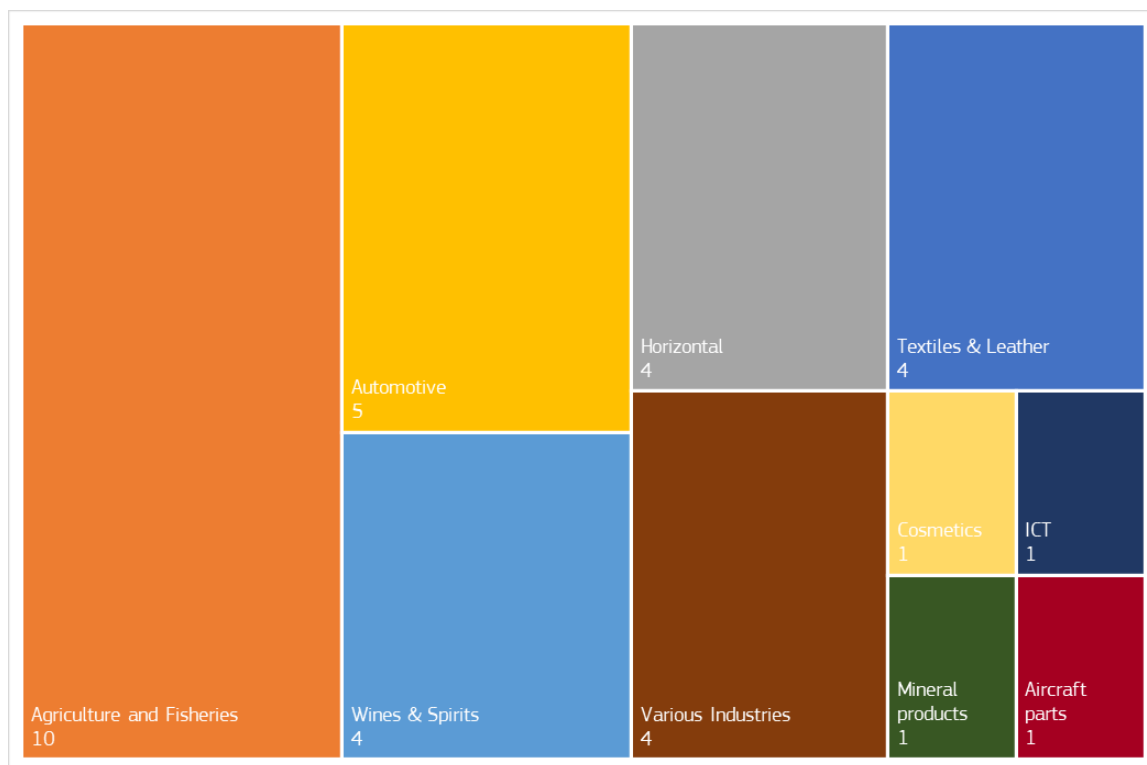
²⁷ Στην κατηγορία «Άλλες» περιλαμβάνονται οι ακόλουθες χώρες εταίροι: Αργεντινή, Αγκόλα, Βραζιλία, Χιλή, Κολομβία, Μαλαισία, Ουρουγουάη και Ταϊλάνδη.

Διάγραμμα 9: Κατανομή των εμποδίων που καταργήθηκαν το 2018 ανά είδος (αριθμός μέτρων)

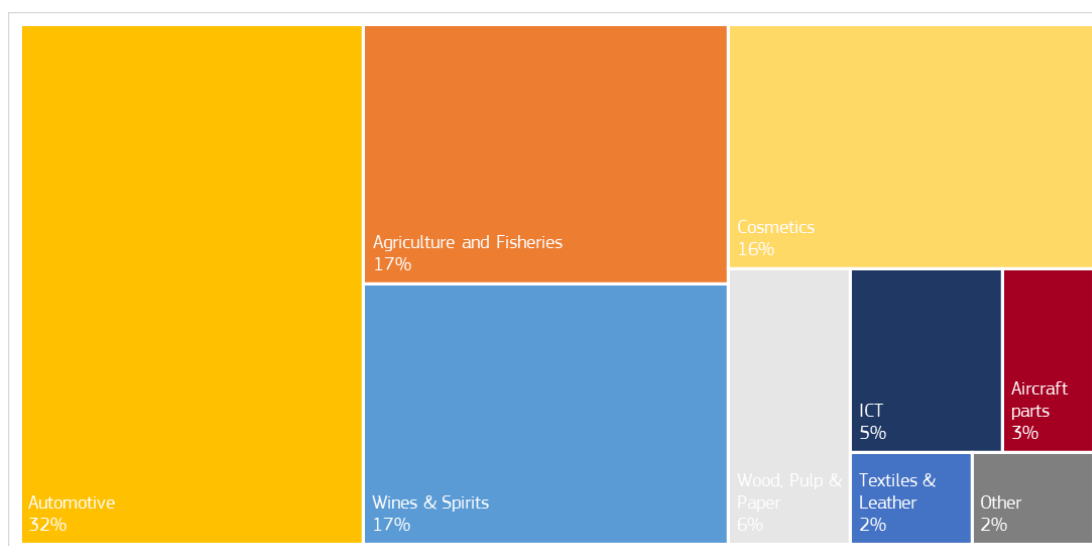
3. Εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018 ανά τομέα

Το διάγραμμα 10 παρέχει μια επισκόπηση του αριθμού των εμποδίων που καταργήθηκαν στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Η γεωργία και αλιεία ήταν ο τομέας στον οποίο καταργήθηκαν τα περισσότερα μέτρα (10), ενώ ακολουθεί ο κλάδος της αυτοκινητοβιομηχανίας στον οποίο αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία πέντε εμπόδια. Οι τομείς των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και δερμάτινων ειδών, καθώς και των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών αντιπροσωπεύουν τέσσερα καταργηθέντα εμπόδια ο καθένας. Αντιμετωπίστηκε επίσης ένα σύνολο οκτώ εμποδίων που είτε είχαν τελείως οριζόντιο χαρακτήρα (4) ή επηρέαζαν διάφορους κλάδους (4). Τέλος, επιτεύχθηκε άρση μεμονωμένων εμποδίων στους τομείς των καλλυντικών και των ορυκτών προϊόντων, καθώς και μερική άρση εμποδίων που σχετίζονταν με μέρη αεροσκαφών και με τον κλάδο της ΤΠΕ, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 10: Τομεακή κατανομή των εμποδίων που καταργήθηκαν το 2018 όπως καταγράφηκαν στην MADB (αριθμός εμποδίων)

Με βάση τους υπολογισμούς των εμπορικών ροών που επηρεάζονται, το διάγραμμα 11 παρουσιάζει την οικονομική βαρύτητα των καταργηθέντων εμποδίων στους διάφορους τομείς, αναδεικνύοντας το γεγονός ότι η κατάργησή τους το 2018 μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στις εξαγωγές της ΕΕ πρωτίστως στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 32 τοις εκατό των συνολικών εμπορικών ροών που δυνητικά επηρεάζονται. Οι τομείς των οίνων & οινοπνευματωδών (17 τοις εκατό) καλλυντικών (16 τοις εκατό) αποκόμισαν επίσης σημαντικά οφέλη από την κατάργηση των εμποδίων. Συνολικά, οι βιομηχανικοί κλάδοι αντιπροσώπευαν το 83 τοις εκατό του οικονομικού αντικτύπου των καταργηθέντων εμποδίων, ενώ η γεωργία και αλιεία αντιπροσώπευαν το 17 τοις εκατό.

Διάγραμμα 11: Εμπορικές ροές της ΕΕ28 οι οποίες επηρεάζονται από τα εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018, ανά τομέα (ποσοστό εμπορικών ροών που επηρεάζονται)²⁸

Γ. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Η παρούσα ενότητα παρέχει μια πιο εμπειριστατωμένη ανάλυση επιλεγμένου αριθμού εμποδίων που μπόρεσε να αντιμετωπίσει η ενισχυμένη εταιρική σχέση για την πρόσβαση στην αγορά. Σε αντίθεση με το προηγούμενο έτος, στο οποίο η ποιοτική ανάλυση επικεντρώθηκε στους εταίρους με τον μεγαλύτερο αριθμό καταργηθέντων εμποδίων²⁹, η έκθεση επικεντρώνεται πλέον στις χώρες με τις σημαντικότερες εμπορικές ροές που επηρεάζονται δυνητικά από τα καταργηθέντα μέτρα. Αναλύεται, δηλαδή, ο βαθμός αποτελεσματικότητας της ΕΕ στην αντιμετώπιση των εμποδίων στις ακόλουθες χώρες εταίρους: Ρωσία, Κίνα, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Αίγυπτος, Ιαπωνία, Ινδία και Νότια Κορέα. Οι επτά αυτοί εταίροι αντιπροσωπεύουν το 93 τοις εκατό των εμπορικών ροών που επηρεάζονται δυνητικά από τα καταργηθέντα μέτρα το 2018.

1. Ρωσία

Όπως εξηγήθηκε στην ενότητα 1, οι τάσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά ήταν γενικά αρνητικές για τη Ρωσία καθώς οι εξαγωγείς της ΕΕ βρίσκονται αντιμέτωποι με 34 εμπόδια – ο δεύτερος μεγαλύτερος αριθμός εμποδίων – στη συγκεκριμένη χώρα, η οποία συνεχίζει να

²⁸ Στην κατηγορία «Άλλα» περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας: είδη κεραμικής και υαλουργίας· ηλεκτρονικά προϊόντα· ορυκτά προϊόντα· πλαστικά· πολυτίμα μέταλλα.

²⁹ Στη διάρκεια αυτού του έτους, ο μεγαλύτερος αριθμός καταργηθέντων ή μερικώς καταργηθέντων εμποδίων (τουλάχιστον δύο) καταγράφηκε σε εννέα χώρες εταίρους: Αλγερία, Αργεντινή, Βραζιλία, Κίνα, Αίγυπτος, Ινδία, Νότια Κορέα, Τουρκία και Ρωσία.

ακολουθεί πολιτική υποκατάστασης εισαγωγών χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα μέσων. Π.χ., εμπόδια που αναφέρθηκαν τα προηγούμενα έτη, όπως οι περιορισμοί για τη ναυτιλία στην Αρκτική και οι ποσοστώσεις στις εξαγωγές κορμών σημύδας, άρχισαν πράγματι να έχουν αντίκτυπο στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ το 2018. Επιπροσθέτως, πρέπει επίσης να σημειωθούν οι περαιτέρω αρνητικές εξελίξεις σε σχέση με ένα υφιστάμενο εμπόδιο που αφορά τις απαιτήσεις σήμανσης, οι οποίες επεκτάθηκαν και σε άλλα προϊόντα όπως τα ηλεκτρονικά είδη.

Ενώ αρκετά μέτρα είναι αμφιλεγόμενα όσον αφορά τη συμβατότητά τους με τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ρωσίας – και η ΕΕ έχει αξιοποιήσει τα σχετικά φόρουμ για να τα αμφισβητήσει – δεν έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά για την ώθηση της ανταγωνιστικότητας της Ρωσίας και την ενίσχυση της ικανότητάς της να προσελκύει ξένες επενδύσεις. Αντιθέτως, έχουν συμβάλει, μεταξύ άλλων παραγόντων, στην παρεμπόδιση της αύξησης των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας.

Απέναντι σ' αυτό το απαιτητικό εμπορικό περιβάλλον, η ΕΕ χρησιμοποίησε τα πιο αποφασιστικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή της και πέτυχε αξιοσημείωτα αποτελέσματα το 2018 διασφαλίζοντας την ορθή εφαρμογή δυο αποφάσεων του ΠΟΕ στη Ρωσία, οι οποίες αφορούσαν εξαγωγές της ΕΕ της τάξης του 1,8 δισ. EUR. Αυτό αντιστοιχεί σε μερίδιο 23 τοις εκατό των εξαγωγών της ΕΕ που επηρεάζονται από τα 35 συνολικά μέτρα που καταργήθηκαν το 2018.

Μία από τις περιπτώσεις αυτές αφορούσε ένα εμπόδιο με αντίκτυπο σε διάφορους κλάδους, σε σχέση με το οποίο η Ρωσία εφάρμοσε πλήρως την απόφαση του ΠΟΕ σε μια υπόθεση διαφοράς που είχε ως αντικείμενο δασμούς (DS485). Επιπλέον, με βάση τα πορίσματα της επιτροπής στην υπόθεση DS485, το 2017 είχε γίνει προετοιμασία για μια δεύτερη υπόθεση διαφοράς σχετικά με δασμούς (πρόσθετες δασμολογικές κλάσεις που ενδιαφέρουν την ΕΕ) κατά της Ρωσίας. Ωστόσο, μετά από διμερείς συζητήσεις με τη Ρωσία στο τέλος του 2017 και στις αρχές του 2018, δεν κρίθηκε αναγκαίο να δοθεί συνέχεια καθώς η Ρωσία απέσυρε όλες τις ασυμφωνίες στις σχετικές δασμολογικές κλάσεις. Η περίπτωση αυτή αποτελεί ένα καλό παράδειγμα στο οποίο η συνδυασμένη δράση της Επιτροπής οδήγησε σε απτά αποτελέσματα χωρίς να χρειαστεί προσφυγή σε διαδικασία του ΠΟΕ.

Κατά τον ίδιο τρόπο, η υπόθεση διαφοράς που κίνησε η ΕΕ στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας με αντικείμενο τα μέτρα αντντάμπινγκ για τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα (DS479) από τη Γερμανία και την Ιταλία είχε θετική έκβαση καθώς τα μέτρα που έληξαν στα μέσα του 2018 δεν ανανεώθηκαν.

2. Κίνα

Όπως υπογραμμίστηκε στην ενότητα Ι, η Κίνα έχει αναδειχθεί στον πιο περιοριστικό για το εμπόριο εταίρο της ΕΕ με 37 ισχύοντα εμπόδια και με 14 εμπόδια να έχουν θεσπιστεί από το 2017. Ωστόσο, επιτεύχθηκε κάποια πρόοδος έστω και οριακή, γεγονός που αποδεικνύει ότι η στρατηγική κατάργησης των εμποδίων της ΕΕ μπορεί να πετύχει αποτελέσματα ακόμη και στα πιο απαιτητικά περιβάλλοντα. Πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα ΥΦΠ, με τη μερική κατάργηση

δύο εμποδίων και περαιτέρω βελτιώσεις σε άλλο ένα χρόνιο ζήτημα. Τα δύο μερικώς καταργηθέντα εμπόδια στον τομέα της γεωργίας και αλιείας αντιστοιχούν συνδυασμένα σε μερίδιο 15 τοις εκατό των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ που επηρεάζονται από τα μέτρα που καταργήθηκαν το 2018.

Πρώτον, ενώ η ζήτηση για τυροκομικά προϊόντα στην Κίνα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνει, τα κινεζικά πρότυπα στον γαλακτοκομικό τομέα δεν είναι εναρμονισμένα με τα διεθνή πρότυπα δημιουργώντας ένα αδικαιολόγητο εμπόδιο για τους εξαγωγείς της ΕΕ. Όταν η ΕΕ έθεσε το ζήτημα σε διάφορες διμερείς συναντήσεις, η Κίνα αποφάσισε να μην επιβάλει τα πρότυπα αυτά στα προϊόντα που εισάγονται ήδη εδώ και πολλά χρόνια (παραδοσιακά προϊόντα). Επιπροσθέτως, η Κίνα προανήγγειλε επίσης την πρόθεσή της να επανεξετάσει γενικότερα τα πρότυπά της σε σχέση με τα τυριά, απόφαση που χαιρετίστηκε από την ΕΕ. Παρόλο που το υποκείμενο ζήτημα συνεχίζει να εκκρεμεί και το πρότυπο για την ασφάλεια των τροφίμων πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να εξαλειφθούν πλήρως οι ανησυχίες της ΕΕ, οι εμπορικές επιπτώσεις έχουν ήδη αντιμετωπιστεί μετά τη λύση που δόθηκε για τα παραδοσιακά προϊόντα, η οποία μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις σε εξαγωγές της ΕΕ ύψους έως 1,2 δισ. EUR

Δεύτερον, στις αρχές του 2012, η Κίνα θέσπισε ένα προσωρινό περιοριστικό μέτρο στις εισαγωγές σπέρματος βοοειδών, εμβρύων βοοειδών, σπέρματος αιγοπροβάτων και εμβρύων αιγοπροβάτων, τα οποία έχουν παραχθεί μετά την 1η Ιουνίου 2011 από αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ. Η ΕΕ απηύθυνε σε δυο περιπτώσεις πρόσκληση στους Κινέζους εμπειρογνώμονες να επισκεφθούν την Ευρώπη και Κινέζοι επιστήμονες επισκέφθηκαν κτηνιατρικά ινστιτούτα και ερευνητικά κέντρα σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ. Ως αποτέλεσμα, η Κίνα ανακοίνωσε την άρση των εμπορικών περιορισμών στις εξαγωγές γενετικού υλικού βοοειδών/αιγοπροβάτων από αρκετά κράτη μέλη.

Τέλος, όσον αφορά ένα εμπόδιο το οποίο αναφερόταν ήδη στην έκδοση του προηγούμενου έτους και το οποίο καταργήθηκε εν μέρει αξίζει να σημειωθεί ότι επιτεύχθηκε περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την απαγόρευση εισαγωγών προϊόντων βοοειδών και βόειου κρέατος, καθώς η Ιρλανδία και οι Κάτω Χώρες έχουν πλέον πρόσβαση στην αγορά της Κίνας. Επειδή η διαδικασία για τα λοιπά κράτη μέλη δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί, η Επιτροπή θα συνεχίσει να θέτει το ζήτημα αυτό σε κάθε δυνατή περίπτωση.

3. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) αποτελούν σημαντικό εμπορικό εταίρο. Έτσι, η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες και αντιμετώπισε με επιτυχία το 2018 ένα σημαντικό εμπόδιο πρόσβασης στην αγορά στον τομέα των καλλυντικών, μέτρο το οποίο αντιπροσωπεύει μερίδιο 16 τοις εκατό των εξαγωγών της ΕΕ που επηρεάζονται από όλα τα μέτρα που καταργήθηκαν το 2018.

Το εν λόγω εμπόδιο σχετιζόταν με τις νέες απαιτήσεις σήμανσης, οι οποίες επρόκειτο να απαγορεύσουν τη χρήση αυτοκόλλητου πάνω στην αρχική συσκευασία και να επιβάλουν την εκτύπωση λογοτύπου σε όλες τις συσκευασίες καλλυντικών έως το τέλος του 2018. Το μέτρο

αυτό υποχρέωνε τις εταιρείες να δημιουργήσουν ειδικό λογότυπο αποκλειστικά για την αγορά των ΗΑΕ. Η Επιτροπή προσέγγισε τα ΗΑΕ μέσω του κέντρου πληροφόρησης ΤΕΕ του ΠΟΕ ενώ οι επιχειρήσεις της ΕΕ και η αντιπροσωπεία της ΕΕ εξέφρασαν τις ανησυχίες τους στο Υπουργείο Οικονομίας και στην Αρχή Τυποποίησης και Μετρολογίας (ESMA) των ΗΑΕ. Ως αποτέλεσμα, η ESMA επιβεβαίωσε σε συνάντηση με την αντιπροσωπεία της ΕΕ ότι ο τομέας των καλλυντικών εξαιρούνταν τελικώς από τη συγκεκριμένη απαίτηση πριν από την έναρξη εφαρμογής της, γεγονός που επέτρεψε στις εταιρείες της ΕΕ να συνεχίσουν να εξάγουν τα προϊόντα τους στην αγορά των ΗΑΕ και είχε θετική επίπτωση σε εξαγωγές της ΕΕ ύψους έως και 1,2 δισ. EUR

4. Αίγυπτος

Οι εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Αιγύπτου βασίζονται σε συμφωνία σύνδεσης. Με ένα νέο εμπόδιο το 2017 και άλλο ένα το 2018 τα οποία ήλθαν να προστεθούν σε άλλα χρόνια ζητήματα, η Αίγυπτος αριθμεί σήμερα οκτώ συνολικά εμπόδια, γεγονός που φαίνεται να επιβεβαιώνει την τάση για νέα μέτρα προστατευτισμού η οποία είχε διαπιστωθεί για την περιοχή της Νότιας Μεσογείου στην έκθεση του προηγούμενου έτους. Αντιμέτωπη με αυτή τη δυσμενή τάση, η στρατηγική της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά συνέβαλε επίσης στην κατάργηση ενός εμποδίου στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας και δύο εμποδίων στον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και δερμάτινων ειδών το 2018. Οι εξαγωγές της ΕΕ που επηρεάζονται από την κατάργηση αυτών των εμποδίων ανέρχονται σε 1,2 δισ. EUR

Στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, μετά από διάλογο υψηλού επιπέδου και ανταλλαγή απόψεων, η Αίγυπτος κατήργησε πλήρως τους δασμούς στα αυτοκίνητα με προέλευση την ΕΕ, συμμορφούμενη πλέον με το χρονοδιάγραμμα άρσης των δασμών που προβλέπεται στη συμφωνία σύνδεσης. Αυτό μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις σε εξαγωγές της ΕΕ της τάξης του 1,1 δισ. EUR.

Εξάλλου, ο κλάδος των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και δερμάτινων ειδών βρέθηκε αντιμέτωπος με ένα δυσανάλογο περιορισμό για το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων λόγω των υποχρεωτικών απαιτήσεων σήμανσης που επέβαλαν στους παραγωγούς μια χρονοβόρα και δαπανηρή διαδικασία, δεδομένου ότι αυτό έπρεπε να γίνει χειρωνακτικά. Οι απαιτήσεις σχετικά με τη μορφή της σήμανσης και το είδος των πληροφοριών που έπρεπε να αναγράφονται στην ετικέτα χαλάρωσαν τελικά μετά από διμερείς συζητήσεις με την ΕΕ.

Τέλος, ένα άλλο χρόνιο ζήτημα στον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και δερμάτινων ειδών σχετικά με τον χειρισμό από τα αιγυπτιακά τελωνεία των μικτών τιμολογίων που περιέχουν προϊόντα υπαγόμενα τόσο σε προτιμησιακό όσο και σε μη προτιμησιακό καθεστώς επιλύθηκε τελικά το 2018 μετά από επανειλημμένα διαβήματα της ΕΕ ενώπιον των αιγυπτιακών αρχών.

5. Ιαπωνία

Οι εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας βασίζονται πλέον στη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης που τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2019. Παράλληλα, αντιμετωπίστηκε με επιτυχία ένα εμπόδιο στον κλάδο των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών.

Το 2018 το Υπουργείο Υγείας, Εργασίας και Πρόνοιας της Ιαπωνίας εξέτασε το ενδεχόμενο αφαίρεσης ορισμένων προσθέτων τροφίμων και ποτών από τον κατάλογο των εγκεκριμένων προσθέτων στην Ιαπωνία. Η διαγραφή τους από τον κατάλογο θα είχε αρνητικές επιπτώσεις για πολλές εταιρείες της ΕΕ στον κλάδο των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών. Η Επιτροπή απηύθυνε επιστολή στις αρμόδιες αρχές της Ιαπωνίας (Απρίλιος 2018) και υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με τον κατάλογο των προσθέτων που εξετάζονταν προς διαγραφή (Σεπτέμβριος 2018). Η Ιαπωνία έκανε δεκτές τις υποβληθείσες παρατηρήσεις και, ως αποτέλεσμα, κανένα από τα πρόσθετα που έγινε γνωστό ότι χρησιμοποιούνται από τους παραγωγούς της ΕΕ δεν θα αφαιρεθεί από τον κατάλογο. Αυτό μπορεί να διευκολύνει εξαγωγές της ΕΕ της τάξης των 1,1 δισ. EUR.

6. Ινδία

Όπως περιγράφεται στην ενότητα II, η τάση προστατευτισμού στην Ινδία συνεχίστηκε και το 2018. Παρά τις δύσκολες συνθήκες, η στρατηγική για την πρόσβαση στην αγορά απέφερε και εδώ κάποια θετικά αποτελέσματα. Καταργήθηκε εν μέρει ένα εμπόδιο στον κλάδο ΤΠΕ και ένα εμπόδιο στον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και δερμάτινων ειδών, τα οποία αντιπροσωπεύουν το έξι τοις εκατό των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ που επηρεάζονται από τα μέτρα που καταργήθηκαν το 2018 (457 εκατ. EUR)

Οι αρχές της Ινδίας απαίτησαν την προσκόμιση υποχρεωτικών κτηνιατρικών πιστοποιητικών κατά την εισαγωγή δερμάτινων ειδών. Κατά συνέπεια, εισαγόμενα κατεργασμένα προϊόντα – τα οποία δεν έχουν πλέον τα χαρακτηριστικά του ακατέργαστου ζωικού προϊόντος – συνέχισαν να υπόκεινται σε υγειονομικές απαιτήσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) και τη συμφωνία του ΠΟΕ για την ΥΦΠ, οι εν λόγω απαιτήσεις πρέπει να εφαρμόζονται μόνο στα ακατέργαστα ζωικά προϊόντα ή, σε άλλη περίπτωση, να αιτιολογούνται επιστημονικά από τις ινδικές αρχές. Ως αποτέλεσμα της επανειλημμένης ανακίνησης του ζητήματος από την ΕΕ ενώπιον των αρμόδιων αρχών στην Ινδία, το συγκεκριμένο εμπόδιο επιλύθηκε για επιλεγμένα κατεργασμένα προϊόντα μέσω της έκδοσης νέας κοινοποίησης από την Ινδία. Παρά τη μερική αυτή επιτυχία, η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειές της με στόχο την πλήρη επίλυση του θέματος.

Στον κλάδο της ΤΠΕ, η Ινδία παραμένει ένας απαιτητικός εταίρος λόγω των διαφόρων περιορισμών που εμποδίζουν την πρόσβαση των εταιρειών της ΕΕ στην αγορά, όπως οι διαρκείς αυξήσεις δασμών (όπως αναφέρθηκε στην ενότητα II), οι υποχρεωτικές δοκιμές και διαδικασίες αδειοδότησης³⁰, καθώς και οι απαιτήσεις υποχρεωτικής καταχώρισης και σήμανσης. Ωστόσο, ένα εμπόδιο σχετικά με τον μεταχειρισμένο εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών

³⁰ Η εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου για τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό παρατάθηκε εκ νέου έως την 1η Αυγούστου 2019.

καταργήθηκε εν μέρει καθώς η Ινδία χαλάρωσε σημαντικά τους κανόνες για τα εξαγόμενα προϊόντα που πρέπει να επανεισαχθούν για επισκευή. Σύμφωνα με την κοινοποίηση που εκδόθηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Έμμεσων Φόρων και Τελωνείων (CBIC), τα αγαθά αυτά μπορούν να εισάγονται χωρίς δασμούς υπό τον όρο της εκ νέου εξαγωγής τους μετά τις επισκευές. Τα εξαγόμενα ηλεκτρονικά είδη μπορούν εφεξής να επανεισάγονται προς επισκευή εντός επτά ετών από την εξαγωγή τους (αντί τριών ετών που ίσχυε έως σήμερα) και πρέπει να εξαχθούν εκ νέου εντός έτους από την εισαγωγή (αντί των έξι μηνών). Εάν οι εμπορικοί φορείς της ΕΕ συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες παρά τα θετικά αυτά βήματα, η Επιτροπή παραμένει σε ετοιμότητα προκειμένου να θέσει και πάλι το ζήτημα αυτό στην Ινδία.

7. Νότια Κορέα

Οι εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Νότιας Κορέας βασίζονται στη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) ΕΕ-Νότιας Κορέας που είχε τεθεί προσωρινά σε εφαρμογή από τον Ιούλιο 2011 και επικυρώθηκε επισήμως τον Δεκέμβριο 2015. Παρόλο που η Νότια Κορέα συνεχίζει να αριθμεί δεκαεπτά εμπόδια, επιλύθηκε με επιτυχία ένα εμπόδιο στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας ενώ ένα άλλο εμπόδιο επιλύθηκε μερικώς στον κλάδο των μερών αεροσκαφών.

Όσον αφορά τον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Νότια Κορέα όριζε ότι η απόσταση ενός οχήματος χωρίς φορτίο από το έδαφος πρέπει να υπερβαίνει τα 12cm. Δεδομένου ότι η ΕΕ δεν διέθετε αντίστοιχο κανονισμό, καθώς θεωρούνταν ξεπερασμένο κριτήριο ασφάλειας, δημιουργήθηκαν προβλήματα στην είσοδο συγκεκριμένων κατηγοριών οχημάτων (σπορ αυτοκίνητα) στην αγορά. Μετά από παρεμβάσεις της αντιπροσωπείας της ΕΕ, η Νότια Κορέα έκρινε θετικά την τροποποίηση των μέτρων προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις της ΕΕ. Έτσι, η απόσταση από το έδαφος τροποποιήθηκε από 12 σε 10 cm και ορισμένα σπορ αυτοκίνητα μπορούν εφεξής να διατίθενται στη Νότια Κορέα χωρίς να απαιτούνται δαπανηρές προσαρμογές. Η ΕΕ θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί όλους τους διαύλους για την αντιμετώπιση των εμποδίων που εξακολουθούν να υφίστανται για την αυτοκινητοβιομηχανία στη Νότια Κορέα, στα οποία συγκαταλέγονται η πιστοποίηση των ανταλλακτικών αυτοκινήτων, των φορτηγών ελκυστήρων και οι επαχθείς τελωνειακές και διοικητικές διαδικασίες.

Δεδομένου ότι η ΣΕΣ δεν περιλαμβάνει διάταξη που να απαλλάσσει τα επισκευασθέντα προϊόντα από τους τελωνειακούς δασμούς κατά την επανεισαγωγή τους στη Νότια Κορέα μετά την επισκευή στην ΕΕ, ορισμένα προϊόντα, όπως τα μέρη αεροσκαφών, που επισκευάζονται στην ΕΕ θα μπορούσαν αν υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς (3 % έως 8 %) κατά την επανείσοδό τους στη Νότια Κορέα. Το 2016, μετά από επανειλημμένες παρεμβάσεις της Επιτροπής, η Νότια Κορέα θέσπισε απαλλαγές από τους δασμούς για τα εν λόγω προϊόντα έως το τέλος του 2018 – απαλλαγές που όμως επρόκειτο σύντομα να λήξουν. Μετά από διάφορες παρεμβάσεις της αντιπροσωπείας της ΕΕ και μετά από συζήτηση στην επιτροπή εμπορίου αγαθών και στην επιτροπή τελωνείων της ΣΕΣ ΕΕ-Κορέας το 2018, η Εθνική Συνέλευση αποφάσισε νέα τριετή παράταση της απαλλαγής για τα επισκευασθέντα μέρη αεροσκαφών έως την 31η Δεκεμβρίου 2021. Παρά την ευπρόσδεκτη αυτή προσωρινή λύση, η ΕΕ θα συνεχίσει να επιδιώκει μόνιμη λύση στο θέμα.

Δ. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ

Στις προηγούμενες ενότητες, αναλύσαμε τις εμπορικές ροές που συνδέονται με τα εμπόδια τα οποία καταργήθηκαν το 2018. Η εν λόγω μεθοδολογία βασίζεται σε διμερή στοιχεία για τις εξαγωγές της ΕΕ για τους αντίστοιχους δασμολογικούς κωδικούς του εναρμονισμένου συστήματος (ΕΣ) και ποσοτικοποιεί τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται παρά το εμπόδιο.

Επιπροσθέτως, από το προηγούμενο έτος, η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει ενδελεχή ανάλυση βασισμένη σε ένα οικονομετρικό μοντέλο το οποίο είναι σε θέση να εκτιμήσει κατά πόσο έχουν αλλάξει οι εμπορικές ροές με τις χώρες εταίρους που επέβαλαν ένα εμπόδιο μετά την άρση του. Για να γίνει αυτό, χρησιμοποιήθηκε ανάλυση παλινδρόμησης για την ποσοτικοποίηση του αντίκτυπου της άρσης των εμποδίων στις εξαγωγές της ΕΕ³¹.

Το αποτέλεσμα αυτής της οικονομετρικής ανάλυσης μπορεί να μην αναδεικνύει τον πλήρη αντίκτυπο της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά καθώς η ανάλυση εστίασε μόνο στα εμπόδια που καταργήθηκαν πλήρως και δεν καλύπτει πιο σύνθετα οριζόντια εμπόδια που επηρεάζουν, π.χ., τις επενδύσεις ή τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Αναλύθηκαν τα αποτελέσματα του μειωμένου αυτού συνόλου φραγμών που καταργήθηκαν μεταξύ 2014 και 2017³².

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η κατάργηση αυτού του υποσυνόλου εμποδίων είχε απτά οφέλη για τους εξαγωγείς της ΕΕ. Οι εκτιμήσεις καταδεικνύουν μια μέση αύξηση του εμπορίου κατά περίπου 57 % μετά την άρση των εμποδίων. Σε όρους αξίας, αυτό σημαίνει ότι η κατάργηση των εμποδίων αυτών είχε ως αποτέλεσμα επιπλέον εξαγωγές αξίας 6,1 δισ. EUR για τις εταιρείες μας το 2018. Ο εν λόγω όγκος ισούται, σε τάξη μεγέθους, με τα οφέλη πολλών από τις εμπορικές συμφωνίες μας. Για παράδειγμα, υπερβαίνει τον συνδυασμένο αντίκτυπο των συμφωνιών μας με την Κολομβία και το Περού.

Το προηγούμενο έτος, η ανάλυση με τη χρήση της ίδιας μεθοδολογίας έδωσε ένα αποτέλεσμα της τάξης των 4,8 δισ. EUR.

³¹ Συγκεκριμένα, υιοθετήθηκε η μεθοδολογία της διαφοράς επί της διαφοράς (Difference-in-Difference) και αναλύθηκε ο αντίκτυπος στις εμπορικές ροές μόνο μεταξύ της ΕΕ και των χωρών που επέβαλαν το εμπόδιο στα συγκεκριμένα προϊόντα.

³² Η ανάλυση δεν καλύπτει τον αριθμό των εμποδίων που καταργήθηκαν το 2018, δεδομένου ότι απαιτείται τουλάχιστον ένα πλήρες έτος δεδομένων μετά την άρση των εμποδίων για να διαπιστωθεί ο αντίκτυπος επί των εμπορικών συναλλαγών.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα έκθεση παρέχει μια γενική επισκόπηση των εμπορικών και επενδυτικών εμποδίων που επηρεάζουν άμεσα τις επιχειρήσεις της ΕΕ, όπως έχουν αναφερθεί και αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης εταιρικής σχέσης της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Το 2018, αναφέρθηκαν στην Επιτροπή 45 νέα εμπόδια, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό στο ιστορικό υψηλό των 425 περιοριστικών για το εμπόριο μέτρων. Για πρώτη φορά, η Κίνα καταλαμβάνει την πρώτη θέση ως η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό εμποδίων (37) και ακολουθούν η Ρωσία (34), η Ινδία (25), η Ινδονησία (25) και οι Ηνωμένες Πολιτείες (23).

Όσον αφορά τα 45 νέα εμπόδια που αναφέρθηκαν το 2018, η Κίνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ινδία και η Αλγερία καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις όσον αφορά τόσο τον αριθμό των νέων εμποδίων που καταγράφηκαν το 2018 (18) όσο και το μέγεθος των δυνητικών επιπτώσεων τους στις εμπορικές ροές (41,8 δισ. EUR = - 81 % του συνόλου. Από γεωγραφική άποψη, οι περιοχές της Ασίας και της Νότιας Μεσογείου είναι εκείνες που θέσπισαν τον μεγαλύτερο αριθμό νέων περιοριστικών για το εμπόριο μέτρων το 2018, εισάγοντας 26 νέα εμπόδια και επιβεβαιώνοντας την αρνητική τάση του 2017.

Τα περισσότερα ειδικά τομεακά μέτρα αφορούσαν τους κλάδους των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών, της γεωργίας και αλιείας, των καλλυντικών και της αυτοκινητοβιομηχανίας. Όσον αφορά τις πιθανές επιπτώσεις τους, τα εμπόδια σε βιομηχανικούς κλάδους όπως η ΤΠΕ· τα πολύτιμα μέταλλα· και ο κλάδος του σιδήρου, χάλυβα και μη σιδηρούχων μετάλλων ξεχώρισαν, αντιπροσωπεύοντας συνδυαστικά το 73 τοις εκατό των εξαγωγών που επηρεάζονται, συνολικού ύψους 51,4 δισ. EUR] (υπερδιπλάσιο του προηγούμενου έτους: 23,1 δισ. EUR).

Αυτό επιβεβαιώνει αφενός τις τάσεις ανόδου του προστατευτισμού και αφετέρου το γεγονός ότι οι φραγμοί στο εμπόριο πλήττουν όλο και περισσότερο τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ. Ως απάντηση, η ΕΕ έχει ιεραρχήσει την επιβολή και την εφαρμογή της εμπορικής πολιτικής της ως κορυφαία προτεραιότητα. Πράγματι, η Επιτροπή ενίσχυσε τη στρατηγική της για πρόσβαση στην αγορά, με βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των οργάνων και των ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ, καλύτερη ιεράρχηση των εμποδίων και αναβάθμιση της επικοινωνίας και της ευαισθητοποίησης (π.χ. μέσω της πρωτοβουλίας «Ημέρες πρόσβασης στις αγορές»). Η ΕΕ όχι μόνον εξακολούθησε να αξιοποιεί πλήρως αλλά και διεύρυνε περαιτέρω το ευρύ φάσμα εργαλείων που διαθέτει για την άρση των εμπορικών φραγμών, από τους πολυμερείς και διμερείς μηχανισμούς επίλυσης διαφορών έως τη φιλόδοξη ατζέντα για τις εμπορικές διαπραγματεύσεις, την εφαρμογή των ΣΕΣ, τα διπλωματικά διαβήματα, καθώς και την καθιέρωση της θεμελιώδους πρωτοβουλίας για την ευρωπαϊκή οικονομική διπλωματία.

Με 23 εμπόδια να έχουν αντιμετωπιστεί το 2015, 20 εμπόδια να έχουν εξαλειφθεί το 2016, έναν αριθμό ρεκόρ 45 εμποδίων που αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία το 2017 και 35 ακόμη εμπόδια που καταργήθηκαν το 2018, το σύνολο των ν εμποδίων εξαλείφθηκαν κατά τη θητεία της σημερινής Επιτροπής ανέρχεται σε 123. Αυτές οι σημαντικές επιδόσεις σε επίπεδο επιβολής αντικατοπτρίζουν την αποφασιστικότητα της Επιτροπής στο σημερινό παγκόσμιο εμπορικό περιβάλλον των συναλλαγών.

Το 2018 τα 35 εμπόδια που καταργήθηκαν βοήθησαν ιδιαίτερα οκτώ διαφορετικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας – μεταξύ άλλων τη γεωργία και αλιεία, την αυτοκινητοβιομηχανία, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και δερμάτινα είδη, τους οίνους και τα οινοπνευματώδη ποτά, τα καλλυντικά, τα ορυκτά προϊόντα, τα μέρη αεροσκαφών και την ΤΠΕ. Όσον αφορά τις συναλλαγές που επηρεάζονται, το 17 τοις εκατό των δυνητικών ωφελειών αφορούν τη γεωργία και αλιεία και το 83 τοις εκατό τους βιομηχανικούς κλάδους, με τους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας (32 τοις εκατό), των καλλυντικών (17 τοις εκατό) και των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών (16 τοις εκατό) να αποκομίζουν τα μεγαλύτερα οφέλη. Συνολικά, η εταιρική σχέση μας για την πρόσβαση στην αγορά είναι δυνατό να έχει θετικό αντίκτυπο σε εξαγωγές της ΕΕ28 της τάξης των 7,8 δισ. EUR

Από το προηγούμενο έτος, η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει επίσης ενδελεχή ανάλυση παλινδρόμησης ώστε να προσδιορίζεται ποσοτικά με μεγαλύτερη ακρίβεια ο πραγματικός αντίκτυπος της κατάργησης των εμποδίων στις εξαγωγές της ΕΕ. Εκτιμήσεις υποδεικνύουν ότι η άρση των εμποδίων κατά την περίοδο 2014-2017 δημιούργησε πρόσθετες εξαγωγές ύψους τουλάχιστον 6,1 δισ. EUR για τις εταιρείες μας το 2018. Ο εν λόγω όγκος ισούται, σε τάξη μεγέθους, με τα οφέλη πολλών από τις ΣΕΣ μας. Το προηγούμενο έτος, η ανάλυση με τη χρήση της ίδιας μεθοδολογίας έδωσε ένα αποτέλεσμα της τάξης των 4,8 δισ. EUR.

Αυτό υπογραμμίζει ότι, όσο ενισχύεται ο προστατευτισμός στο εξωτερικό, τόσο εντείνονται και οι προσπάθειές μας για την κατάργηση των εμποδίων. Η εφαρμογή και η επιβολή είναι σημαντικότερες από ποτέ για την επίτευξη ανάπτυξης, απασχόλησης και ανταγωνιστικότητας προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών μας.

Σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η Επιτροπή παραμένει απολύτως προσηλωμένη στην περαιτέρω ενίσχυση της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εμποδίων και τη βελτίωση των ευκαιριών για τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ ανά τον κόσμο.